

ROBOTTI VIE TYÖN, MISTÄ PALKKA?

Vihreää Lanka

► RAUHALLISEMPI VAPAAUS ► VIHREÄMPI MAAILMA

Nro 19 20.11. – 3.12. 2015 4 €

RAUHAA & VAPAUTTA

027342-1519

6 414880 273913

Intoa lahjaksi!

LAANNYTI!

Naomi Klein:
TÄMÄ MUUTTAA KAIKEN

Unohta se, mitä luulit tietäväsi ilmastonmuutoksesta. Kaiken takana ei ole hiili vaan kapitalismi. Voimme kuitenkin muuttaa kaiken ja luoda jotain paljon parempaa.

30€
(ovh 34€)

ILMESTYY 18.11.!

Kyung-sook Shin:
PIDÄ HUOLTA ÄIDISTÄ

Kansainvälinen bestseller, joka muuttaa käsityksesi äidistä. *Pidä huolta äidistä* on riipaisevan kaunis teos rakkaudesta ja sukupolvien välisistä eroista.

19,90€
(ovh 29€)

Koivuranta, Pehkonen, Sorjanen, Vainio, Karlsson & Ponto:
MARIMEKKO

Marimekon ihmeellinen historia. Kaunistelematta ja täynnä herkullisia tarinoita. Tutkivien toimittajien kirjoittama teos perustuu yli sataan haastatteluun ja kymmeniin arkistolähteisiin.

29€
(ovh 37€)

TIETO-FINLANDIA-
ENDOKAS!

Jevgeni Vodolazkin:
ARSEININ NELJÄ ELÄMÄÄ

Suurenmoinen romaani rakkaudesta ja menetyksestä sijoittuu ruten riivaamalle keskiajan Venäjälle. Mestarillisessa tarinankerronnassa Umberto Econ *Ruusun nimi* kohtaa Andrei Tarkovskin *Andrei Rublevin*. Arseni, parantaja ja pyhä hullu, etsii sovittua matkalla aikakausten ja maiden halki.

28€
(ovh 32€)

Adam Mansbach & Owen Brozman:
NYT VITTU SYÖ

Lentääkö porsakaali päin näköä? Eikö pikku kullannupun suu avaudu, vaikka lentokone lähestyy? *Nyt vittu syö* on posketon kirja äideille ja isille. Älä kuitenkaan lue sitä lapsillesi.

17€
(ovh 19€)

INTOISA YSTÄVÄMYNTI

LÖYDÄ HYVÄT LAHJAKIRJAT, YSTÄVÄHINNOIN. LASIPALATSISSA, HELSINGISSÄ, MARRAS- JA JOULUKUUN AJAN. ARK. 11-18 LA-SU 11-16

Tilaa netistä: www.intokustannus.fi tai myynti@intokustannus.fi. Hintoihin lisätään toimituskulut 3,90€/tilaus.

into

**ANNA TÄNÄ JOULUNA TOISENLAISIA LAHJOJA
JA MUUTAT PERHEIDEN ELÄMÄÄ KEHITYSMAISSA!**

Miten lahjasi auttaa?

Niukkaan elämään tottuneen liberalaisen yksinhuoltaja Cecelia Zangarin elämä muuttui, kun hän pääsi mukaan kanalahankkeeseen. Tänäpäin hän on onnellinen kanatarhuri ja pystyy vihdoinkin hankkimaan riittävän toimeentulon perheelleen sekä lähettämään poikansa kouluun.

Toisenlaisten Lahjojen avulla voit auttaa Cecelian kaltaisia naisia. Anna lahja, joka ilahduttaa kehitysmaissa asti!

Toisenlainen Lahja®

Tilaa Toisenlaiset Lahjat verkosta toisenlainenlahja.fi tai puhelimitse 020 787 1201

6 kanaa 24€

Vuohi 30€

KIRKON ULKOMAANAPU
actalliance

Toimittajat
Kati Pietarinen
Vesa Sisättö
Emmi Skytén

Päätoimittajat
Sammeli Heikkinen (vs. vastaava)
Juha Honkonen (lehti uudistukseen liittyvissä erityistehtävissä)

Toimituspäällikkö
Annakaisa Suni

Uutispäällikkö
Lasse Leipola

Art director
Iiro Törmä

Kustantaja
Vihreä Lanka oy
Fredrikinkatu 33 A
00120 Helsinki
Puhelin (09) 5860 4123
etunimi.sukunimi@vihrealanka.fi
www.vihrealanka.fi

ISSN 0780-9417
Ilmestyy joka toinen perjantai

Kirjapaino
Alma Manu / Tampere

Kansikuva
Katja Kettu

Toimitusjohtaja
David Pemberton

Ilmoitusmyynti
Antti Kiuru
antti.kiuru@vihrealanka.fi
Puhelin 050 4622 132
www.vihrealanka.fi/ilmoita

**Tilaukset ja
osoitteenmuutokset**
(09) 5860 4123
www.vihrealanka.fi/tilaa
tilaa@vihrealanka.fi

Vuosittilauhinnat
Kestotilaus 60 €
Opiskelija, työtön, eläkeläinen 45 €

SAMMELI HEIKKINEN

Kettu piirsi kannen

VIHREÄN LANGAN tämän numeron kannen piirsi kirjailija ja animaatio-ohjaaja **Katja Kettu** vain pari päivää Pariisin massamurhan jälkeen. Mitä hän haluaa kuvallaan ilmaista?

”Kirjoittaminen on ainoa keinoi vaikuttaa. Se on myös oikeuteni. En oikein ole ymmärtänyt, kun Facebookissa on ollut ohjeita siitä, miten ja ketä pitää surra. Totta kai isku Pariisiin järkyttää eurooppalaisia. Ehkä se saa meidät myös heräämään siihen, millaista Lähi-idässä on jatkuvasti ja mitä ihmiset sieltä pakenevat. Rajojen sulkeminen tai muslimiyhteisön sulkeminen ulkopuolelle ei ole mikään vastaus.”

Kansipiirroksista saamansa palkkion Kettu lahjoittaa Syyrian pakolaisia avustavalle järjestölle.

> vakiopalstat

4 **Pääkirjoitus**

4 **Mielen osoitus:**
Kaisa Leka.

14 **Graafinen maailmanselitys**

26 **Eno**

27 **Vihreä Lanka
20 vuoden päästä**

27 **Mediakolumni:**
Alvar Totinen

> ajankohtaiset

6 **Uudet aseet.** Voisiko terrorismin vastaisen sodan voittaa rauhanomaisin keinoin?

7 **Hiilimaiden uudet kasvat.** Australia, Kanada ja Puola lähtevät Pariisiin ilmastonuuvotteluihin uudessa komennossa.

8 **Pikku juttu?** Maakuntakaavaa ei tarvitse enää hyväksyttävä ympäristöministeriössä. Avaako se oven Vuotokselle?

> reportaasit

10 **Setelillä sote-palveluita.** Palvelusetelitä käytetään jo kolmessa neljästä Manner-Suomen kunnista. Kohta ne ovat kaikkialla.

12 **Vahtikoiran vahtikoira.** Vihreän Langan entinen päätoimittaja *Elina Grundström* valvoo kohta Suomen koko mediakenttää.

> vihreämpi elämä

22 **Poliittista vapaa-aikaa.** Esittelyssä feministiset harrastukset rullaluistimista ristipistoihin.

24 **Sinä maksat.** Jo vuosia jatkunut talospolitiikka hyödyttää yrityksiä kansalaisten kustannuksella, kirjoittaa *Simo Sipola*.

JOUTILAAT.
Robotisaatio vie työt ja tulot, mutta jättää vapauden. **Sivu 16**

> just joo Pekka Sauri

Avoimessa yhteiskunnassa

Avoin yhteiskunta on haavoittuva. Ranska on melko avoin, ja siksi melko haavoittuva. Pehmeitä kohtia riittää. Sellaisiin iskivät viime viikonloppuna massamurhaajat.

Ranskan ilmavoimat on pommittanut islamilaiseksi valtioksi julistautunutta fanaatikko- ja rosvojoukkoa Syyriassa syyskuusta lähtien. Nimellä Isis tai Daesh kulkeva ”kalifaatti” perusteli Pariisin massamurhaa Ranskan hyökkäyksien kostamisella. Ranska puolestaan iski ilmaa ennennäkemättömän rajusti terrorihyökkäyksen jälkeen.

sis on kaikista julkisuudessa olleista tiedoista päätellen suurin piirtein kaiken hyvän ja järkevän vastakohta. Voi olla, että sen murskaaminen voimalla on pienemmän pahan tie verrattuna toimettomuuteen.

Länsimaille epämieluisien ja monesti muutenkin inhottavien järjestöjen ja valtiokoneistojen kaatamisesta sotilaallisesti on kokemusta, vaikkapa Afganistanista, Irakista ja Libyasta. Kyllä Isisin näin tarvittaessa kaatuu.

Mutta mitä enemmän pommeja, sitä enemmän kärsimystä. Ja raoiksi ja pitkiä venyneistä sekavista konflikteista on kokemusta, vaikkapa Afganistanista, Irakista ja Libyasta.

Terrorismia ei tuhota ilmaiskuilla tai edes erikoisjoukoilla. Kuten haastattelemamme asiantuntijat toteavat, keinot ovat paljon vaikeampia: epäoikeudenmukaisuuden vähentäminen, huolenpito ihmisistä ja lopulta oikeusvaltion rakentaminen.

Neuvot pätevät joka puolella maailmaa. Pakolaisten valvonnan kiristäminen ja rajojen sulkeminen ei ratkaise mitään. Ihmisten jakaminen etnisyyden perusteella sataa vain Isisin ja muiden vapaan yhteiskunnan vihollisten, kuten äärioikeistolaisten liikkeiden laariin.

Avoimen yhteiskunnan haavoittuvaisuuksien peittäminen johtaa helposti siihen, ettei yhteiskunta ole enää avoin. Ja vaikka tiukassa valvonnassa ja kurissa pidetty valtio voi äkkiseltään vaikuttaa vakaalta, se ei sitä ole.

Kaatuneet valtakoneistot ovat järjestään olleet totalitaarisia. Vakaata demokratiaa voi haavoittaa, mutta sen kaataminen on vaikeaa jos ei mahdotonta.

Ainakin niin pitkään kun kieltäydymme pelaamasta ääriyhmiä peliä.

SAMMELI HEIKKINEN
Vs. päätoimittaja

» **Terrorismia ei tuhota ilmaiskuilla tai erikoisjoukoilla.**

> sammakko

”Ilmastonmuutos aiheuttaa terrorismia samalla tapaa kuin kala aiheuttaa polkupyörän.”

Konservatiivinen kolumnisti Ben Shapiro pilkkaa presidenttiehdokas Bernie Sandersia, joka varoitti ilmastonmuutoksen lisäävän terrorismin riskiä, Twitter 15.11.

> mielen_osoitus!

PALSTALLA KIINNOSTAVAT IHMISET KERTOAVAT, MINKÄ PUOLESTA HE OVAT VALMIIT BARRIKADEILLE.

MITEN VOI OPPIA OLEMAAN PELKÄÄMÄTTÄ, KAISA LEKA?

Kirjoitit kyttiin ”Tuntematon on ystävä.” Miksi? Lause oli mielessäni, kun tein kirjaa Place of Death yhdessä mieheni **Christoffer Lekan** kanssa. Kirja käsittelee ennakkoluuloja. Tänä syksynä tuntuu, että ennakkoluulot ovat tulleet Suomessa esiin ennennäkemättömällä tavalla.

Feministit kohtaavat paljon nettivihaa. Suhtautumisessa turvapaikanhakijoihin ennakkoluulot, viha ja pelko ovat saaneet fyysisen muodon. Vammaisia pelätään erilaisuuden takia, tai sitten pelätään heidän aiheuttavan kauheita kustannuksia yhteiskunnalle.

Kirjassamme pelottava hahmo kääntyy pelastajaksi, uhkasta ystäväksi.

Pariisin terrori-iskujen jälkeen sanotaan, että emme saa antaa periksi pelolle. Miten voi oppia olemaan pelkäämättä? Kuulostaa ehkä naiivilta, mutta pyörämatkat vieraisiin paikkoihin ovat olleet minulle iso sisäinen muutos. Olemme kohdanneet ihmisiä kasvokkain erilaisissa tilanteissa, kun pyörä on hajonnut tai ei ole löytynyt telttapaiikkaa. Maailma ja ihmiset ovat enimäkseen hyviä.

Pariisin terrori-isku järkyttää ihmisiä, koska se tapahtui paikassa, jossa monet suomalaiset ovat käy-

Luottamuksen varassa

KAKSI VIIKKOA sitten ihmiskunta hengitti toistaiseksi viimeistä kertaa ilmaa, jonka hiilidioksidipitoisuus on alle 400 miljoonasosaa. Ennen teollistumista pitoisuus oli ollut pitkään 280 yksikössä.

Aina keväisin pitoisuus laskee, kun luonto alkaa talven jälkeen kasvaa ja sitoa itseensä hiiltä. Syksyn tullen sama määrä vapautuu takaisin ilmakehään. Ihmisen toiminnan seurauksena käyrän huiput ja aallonpohjat ovat vuosi vuodelta korkeammalla ja tänä vuonna pohja ulottui viimeisen kerran

alle 400 miljoonasosan.

Hiilidioksidipitoisuus on paras tapa mitata fossiilisten polttoaineiden vaikutusta ilmakehään. Tällä tavoin nähdään kuitenkin vain iso kuva. Yksittäisten maiden tai yritysten päästöjä ei sen sijaan mitata suoraan vaan tilastointi perustuu arvioihin, omiin ilmoituksiin ja viime kädessä luottamukseen.

Luottamus on saanut tänä syksynä muutaman kolhun. Volkswagenin päästöhuujauksen luultiin koskevan vain typenoksideja, mut-

ta marraskuun alussa yhtiö myönsi, että ainakin 800 000 auton hiilidioksidipäästöt ovat ilmoitettua suuremmat. Lähes miljoonalla kerrottuna pienikin heitto tekee huujauksesta merkittävän.

Se ei kuitenkaan ole yhtään mitään verrattuna *New York Timesin* samalla viikolla tekemään paljastukseen siitä, että Kiina on käyttänyt 2000-luvulla selvästi aiemmin ilmoittamaansa enemmän kivihiiltä. Lehden haastatteleman asiantuntijan mukaan maan päästöt olivat 2011–2013 välillä jopa 11 pro-

senttia luultua suuremmat. Asia paljastui, kun *Timesin* toimittajat vertasivat uuden tilastojulkistuksen lukuja vanhoihin.

Virheet – tahalliset tai tahattomat – nakertavat luottamusta, joka on avain ilmastoneuvotteluiden onnistumiseen. Kööpenhaminan neuvottelut kariutuivat luottamuspulaan.

Pariisin neuvottelut ovat edenneet hitaasti juuri siksi, että osapuolten välistä luottamusta on vaalittu. Tulevina viikkoina kaikki on tämän kordin varassa. ◀

15

prosenttia maailman ihmisistä on tavalla tai toisella vammaisia. WHO:n luvussa on mukana muun muassa kroonisesta kivusta tai henkisistä ongelmista kärsivät.

IIRO TÖRMÄ

neet. Nopeasti muistutettiin, että iskuja tapahtuu usein paikoissa, jotka eivät tunnu yhtä läheisiltä. Kyseenalais-tan ajatuksen, että Pariisin iskujen jälkeen kaikki olisi toisin emmekä enää voisi luottaa toiseen ihmiseen. Se oli hirvää tragediaa, mutta sen teki muutama ihminen.

Jalkasi amputoitiin vuonna 2002 ja niiden tilalla on proteesit. Pelottaako vartalosi muita ihmisiä? Suomalaiset ovat kohteliaita eivätkä yleensä osoita, vaan katsovat sivusilmällä. Ymmärrän, että proteesit herättävät huomiota. Toisaalta ajattelen, että kaikilla pitää olla oikeus kävellä kadulla sen näköisenä kuin on. Ihmiset saattavat sanoa kohteliaisuutena, että jos sinulla olisi pitkät housut, niin ei huomaisi mitään. On myös vähemmistöjä, jotka eivät voi peittää itseään, kuten pyörätuolia käyttävät ja ne, joiden ihonväri poikkeaa marraskuun harmaasta. Jos kauheasti peittelisin vammaisuuttani, osallistuisin normaaliuden vaatimukseen.

Puhut lauantaina järjestettävässä Feministisessä foorumissa vammaisten arjesta. Miten suomalainen yhteiskunta kohtelee vammaisia? Ajatellaan, että jotkut ovat taakka yhteiskunnalle. Itsekin tiedostan, että proteesini ovat sikakalliit eivätkä tuloistani maksettavat verot ikinä kata niitä. Silti koen, että voin antaa jotain yhteiskunnalle. On surullista, että raha on usein keskustelussa painavin argumentti.

Suuri osa vammaisista on pienituloisia ja tarvitsee yhteiskunnan tukea. Toisaalta järjestelmä ei kannusta työntekoon, jos on kerran päässyt työkyvyttömyyseläkkeelle. Pätkätylöläisenä palaan aina siihen, miten monien elämää perustulo helpottaisi.

Miten vammaisten saama tuki vaihtelee asuinpaikan mukaan? Esimerkiksi ihminen, jonka reisi on amputoitu, voi joissain kunnissa saada tietokonepolven, jolla voi nousta portaita. Kaupunki näyttää ihan erilaiselta, jos voi kävellä portaita. Raivostuttaa, että oikeus apuvälineeseen riippuu täysin asuinpaikasta. Tällaiset erityisosaamista vaativat päätökset pitäisi viedä isompiin yksiköihin.

Mitä pelkää? Juuri nyt sitä, että Eurooppa linnoitautuu korkeiden muurien taakse ja käpertyy itsekkyyteen.

ANNAKAISA SUNI

Feministinen foorumi järjestetään Helsingissä lauantaina 21.11. Lisätiedot osoitteessa femf.net. Lue myös juttu feministisistä harrastuksista tämän lehden sivulta 22.

PELKOA VASTAAN. Kaisa Leka on porvoolainen sarjakuvataiteilija ja entinen vihreä kunnallispoliitikko. Hänen uusin kirjansa kertoo pyörämatkasta Venäjälle ja tuntemattoman pelosta.

Hiilivapaa Helsinki etenee

SUUNNITELMA luopua hiilivoimasta etenee Helsingissä. Kaupungin konsernijaosto näytti viime viikolla hajautetun tuotannon vaihtoehdolle vihreää valoa. Kaupunginhallitus päättää asiasta ensi maanantaina.

Myös Helenin hallitus kannattaa niin sanottua hajautetun tuotannon vaihtoehtoa, joka tarkoittaisi esimerkiksi Salmisaaren öljyvoimalan uudistamista pellettivoimalaksi ja biolämpökeskusten rakentamista Vuosaareen. Se myös mahdollistaisi Hanasa-

ren kivihiilivoimalan sulkemisen 2020-luvulla.

Hajautetun tuotannon ratkaisulle on ollut esillä myös kaksi kalliimpaa vaihtoehtoa, joilla olisi mahdollista vähentää kasvihuonekaasupäästöjä: uuden monitoimivoimalan rakentaminen Vuosaareen tai Hanasaaren hiilivoimalan uudistaminen monitoimivoimalaksi. Monitoimivoimaloissa voitaisiin polttaa myös fosforilisiä polttoaineita.

LASSE LEIPOLA

Stadin kaava vihertyi

KAUPUNKIBULEVARDIT ovat lähempänä toteutumista Helsingissä. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi viime viikolla yleiskaavan, joka vaatii vielä kaupunginhallituksen ja -valtuuston hyväksynnän. Moottoritien muuttaminen raitioliikenteen varas- sa toimiviksi, asuntojen reunustamiseksi bulevardiksi on ollut vihreiden keskeisin tavoite yleiskaavassa.

”Ratikoiden lisäksi pääpyörätiet ovat autoteiden kanssa samalla painoarvolla kaavassa. Kaavassa on kokonaan uusi kanta-kaupunki-merkintä, jossa kävelyä painotetaan”, vihreän valtuustoryhmän puheenjohtaja **Otso Kivekäs** sanoo *Vihreälle Lan-*

galle.

Virkistys- ja viheralueita saatiin kaavaan lisää kaikkiaan 37 hehtaaria, joista osatoin Talin golfkentälle. Kenttä siis säilyy pelikäytössä.

Metsähehtaareja kaavassa siis saatiin vihreiden, vasemmiston ja demareiden ehdotusten ansiosta säilytettyä 27 enemmän kuin kaavaehdotuksessa. Määrä ei ole valtava, mutta siihen on haettu tärkeimpiä paikkoja.

”Mutta ei me voida yhtä golfkenttää vastaan saada suojeltua loputtomasti metsää. Näin tämä kuntademokratia toimii”, Kivekäs sanoo.

SAMMELI HEIKKINEN

> uutiset

TERRORISMI. TUTKIJOIDEN MUKAAN TERRORISMIA EI PIDÄ TARKASTELLA MUUSTA YHTEISKUNNASTA ERILLÄÄN.

PEHMEIN KEINON TERRORISMIA VASTAAN

VASTAUKSENA Pariisiin tuhoisiin terrori-iskuihin Ranskan ilmavoimat pommitti sunnuntaina rajusti äärijärjestö Isisin hallussa olevia kohteita Syyriassa. Ranska on pommittanut Isisiä syyskuusta lähtien, mutta sunnuntain isku on tähän mennessä suurin. Isis on ilmoittanut olevansa Pariisiin iskujen takana.

Ranskan pääministeri **François Hollande** kutsui terrori-iskuja sotatoimeksi – aivan kuten Yhdysvaltain presidentti **George W. Bush** kuvasi aikanaan syyskuun 2001 iskuja, joista alkoi terrorisminvastainen sota.

Asiantuntijoiden mukaan terrorismia voidaan ehkäistä myös rauhanomaisesti.

1 Vähennetään epäoikeudenmukaisuutta

Tutkija **Leena Malkki** Helsingin

yliopistosta painottaa, ettei terrorismia pidä tarkastella erillään yhteiskunnallista. Hänen mukaansa on mahdollista nähdä yhteiskunnallisia tekijöitä, jotka altistavat poliittiselle väkivallalle ja terrorismille.

Tällaisia taustasyitä ovat esimerkiksi ihmisryhmien heikko sosiaalinen ja taloudellinen asema, korruptio, ulkomainen miehitys sekä poliittinen tai uskonnollinen syrjintä.

”Epäoikeudenmukaisuuden kokemusta on jokaisen konfliktin taustalla. Olennaista on ristiriita vallitsevan tilanteen ja odotusten välillä”, Malkki sanoo.

Malkin mukaan erityisen otollinen ympäristö terrorismille on sellainen, jossa koetaan epäoikeudenmukaisuutta suhteessa toisiin: jollain väestöryhmällä asiat ovat paremmin kuin toisella.

”Paljon puhutaan siitä, että köyhyys on terrorismin taustasy. Se ei itsessään sitä kuitenkaan ole. Terrorismi on lopulta aika keskiluokkainen ilmiö. Terrorismia on siellä, missä taloudellinen, poliittinen ja sosiaalinen kehitys ei ole ollut odotusten mukaista ja missä on jo jonkinlainen koulutustaso. Köyhimpien resurssit menevät siihen, että yritetään selviytyä.”

» Terrorismi on lopulta aika keskiluokkainen ilmiö.

IIRO TORMÄ

Turku puolustaa päivähoitoa

TURUN valtuustoryhmät päättivät maanantaina, ettei kaupunki rajaa lasten päivähoito-oikeutta. Myös Helsinki ja Tampere ovat päättäneet, ettei päivähoito-oikeutta rajoiteta.

Hallitus on esittänyt, että lapsi saisi olla hoidossa vain puoli päivää, jos toinen vanhemmista on kotona. Turun kaupungin hallituksen odotetaan päättävän, ettei lakia oteta käyttöön vaan oikeus kokopäiväiseen hoitoon on säilyy.

Myös perusopetuksen ryhmiäkoot pidetään Turussa nykyisellään.

”Joudumme lisäämään talouden alijäämää, mutta tämä oli

mielestämme välttämätön valinta”, vihreän valtuustoryhmän puheenjohtaja **Niina Ratilainen** sanoo.

Turku antaa alaikäisille ja raskaana oleville paperittomille oikeuden ei-kiireelliseen terveydenhuoltoon. Budjettiin tuli myös kirjauksia pyöriteistä.

Ratilainen uskoo, että vihreiden tavoitteet etenivät hyvin, koska niissä oli mietitty myös rahoitusta ja taloudellista hyötyä. Poliitikkojen vaihtuminen muissa valtuustoryhmissä on myös muuttanut valtuuston linjaa vihreiden ajamaan suuntaan.

ANNAKAISA SUNI

Oras edustaa Euroopassa

VIHREIDEN entinen kansanedustaja **Oras Tynkkynen** valittiin sunnuntaina Lyonissa Euroopan vihreiden hallitukseen. Hallituskausi huipentuu vuoden 2019 eurovaaleihin.

Pariisin terrori-iskut näkyivät myös Lyonissa, jossa valintakokous järjestettiin. Tynkkynen mukaan tunnelma oli järkyttynyt, surullinen ja epätietoinen.

”Puheenvuorot olivat koskettavia. Niitä yhdisti vihreä lanka: eurooppalaisten arvojen, kuten vapauden, kansanvallan, tasa-arvon ja avoimen yhteiskunnan puolustaminen. Sillä terroristit iskivät Pariisissa nimenomaan yhteisiä arvojamme vastaan”, Tynkkynen sanoo vihreiden tiedotteessa.

Euroopan vihreiden puheenjohtajina jatkavat italialainen **Monica Frassoni** ja saksalainen **Reinhard Büttikofer**.

LASSE LEIPOLA

29.11. KUULEEKO PARIISI?

Maapallon asukkaan marssivat yli kahdessatuhannessa tapahtumassa. Suomessa tapahtumia järjestetään muun muassa Helsingissä, Tampereella ja Vaasassa. Pariisissa marssi saatetaan perua terroriuhana vuoksi.

➤ Läheskään aina radikalisoitumisen taustalla ei ole ideologia, vaan taustalla voi olla sosiaalisia syitä.

Kun terrorismia ehkäistään pehmeillä keinoilla, yritetään puuttua juuri näihin yhteiskunnallisiin taustasyihin esimerkiksi sosiaali- ja koulutuspolitiikalla. Nuorten sosiaalisten ja taloudellisten mahdollisuuksien parantaminen on Malkin mukaan tärkeää, koska ääriliikkeet rekrytoivat erityisesti heitä.

2 Tuetaan oikeusvaltioiden rakentamista

Ulkopoliittisen instituutin tutkija **Teemu Sinkkosen** mukaan terrorismia on eniten romahtavissa maissa, joissa valtiorakenteet ovat pettäneet. Tällaisia ovat Irak, Syyria, Afganistan, Pakistan ja Nigeria.

”Vakaissa demokratioissa eli länsimaissa on vähiten terrorismia. Se puhuu sen puolesta, että paras keino ehkäistä terrorismia on rakentaa toimiva oikeusvaltio, jossa on poliittiset oikeudet ja jossa ihmisoikeudet toteutuvat.”

Malkin mukaan terrorismiin päädytään, kun usko muihin vaikutuskeinoihin on menetetty. Siksi terrorismia voidaan ehkäistä tarjoamalla muita mahdollisuuksia vaikuttaa sekä vahvistamalla maltillisia keinoja käytettäviä poliittisia liikkeitä ottamalla niitä mukaan poliittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

3 Pidetään huolta yksilöistä

Länsimaissa väkivaltaista liikehdintää voidaan ehkäistä pitämäl-

lä huolta syrjäytymisvaarassa olevista ihmisistä.

Sinkkosen mukaan on tärkeää, ettei yhteiskunnan ulkopuolelle jäisi ryhmiä tai ihmisiä, jotka kokevat, ettei heillä ole tasavertaisia keinoja vaikuttaa päätöksentekoon. Syrjäytymistä ehkäistään rasminvastaisella työllä sekä sosiaalityöllä.

”Läheskään aina radikalisoitumisen syynä ei ole ideologia, vaan taustalla voi olla sosiaalisia syitä. Ei ole työpaikkaa ja sitten jokin uskonnollinen tai muu ideologinen yhteisö tarjoaa kaveriporukkaa, jota ei muuten saa. Yleensä näissä tapauksissa pystytään ehkäisemään väkivaltaan siirtyminen”, Sinkkonen sanoo.

TAUSTASYIT eivät kuitenkaan selitä aukottomasti, miksi joku ryhtyy terroristiksi, sillä suurin osa epäoikeudenmukaisuuksia kokevista tai syrjäytyneistä ei sellaiseksi ryhdy.

Vaikka terroristi on huonosti integroitunut, se ei tarkoita, että kaikki huonosti integroituneet ovat vaarassa radikalisoitua, Malkki muistuttaa.

”Tämä on koko dilemma terrorismin ehkäisemisessä pehmeillä keinoilla. Silloin työskennellään yleisten asioiden, kuten konfliktien ratkaisun parissa, jotka ansaitsevat huomiota monista muistakin syistä. Taustasyiden linkki terrorismiin on monimutkainen kysymys”, Malkki sanoo.

EMMI SKYTÉN

ILMASTOKOKOUS. ILMASTOPAHIKSET AUSTRALIA, KANADA JA PUOLA LÄHTEVÄT PARIISIIN UUSIN KASVOIN.

ÄNKYRÖIDEN UUDET ROOLIT

PÄÄMÄÄRÄNÄ PARIISI. Kanadan ilmastoministeri Catherine McKenna.

AUSTRALIA, Kanada ja Puola on nähty viime vuosina ilmastoneuvotteluiden jarruina. Australia ja Puola ovat merkittäviä kivihiihlen tuottajia, kun taas Kanada on maailman kärkeä sekä maakaasun että öljyn tuotannossa. Nyt maita yhdistää se, että niiden pääministerit ovat vaihtuneet tänä syksynä. Australiassa liberaalipuolueen puheenjohtajavaalissa **Malcolm Turnbull** syrjäytti kaksi vuotta vallassa olleen **Tony Abbottin**. Kanadassa ja Puolassa oppositiopuolueet voittivat parlamenttivaaleissa.

Australia ja Kanada ovat viimeisimmässä ilmastokokouksissa puolustaneet fossiilista energiantuotantoa jarruttaen kunnianhimoista ilmastopimusta. Nyt Turnbull on kritisoinut Abbottin aikakauden ilmastokeptistä politiikkaa, mutta Australian linja ei ole vielä muuttunut. Ympäristöministeri **Greg Hunt** tosin vihja-

si, että Pariisiin saapuva Turnbull tekisi jonkinlaisen uuden linjauksen kokouksen avauspäivänä.

Kanadassa konservatiivit äänestettiin lokakuussa ulos hallituksesta ja pääministeriksi nousi liberaalipuolueen **Justin Trudeau**. Ensimmäinen merkki hänen lupaamastaan suunnanmuutoksesta oli ympäristöministerin tehtävän uudelleen nimeäminen ympäristö- ja ilmastomuutosministeriksi. Hän on myös vakuuttanut, että maa ottaa raketan roolin Pariisin ilmastokokouksessa. Sinne lähdetään kuitenkin edellisen hallituksen tekemä, varsin vaatimaton päästövähennyssitoumus taskussa.

Puolassa vaalit veivät maata täysin päinvastaiseen suuntaan. Selvään vaalivoittoon yltänyt konservatiivipuolue Laki ja oikeus on vaatinut maan hiiliteollisuuden turvaamiseksi muun muassa EU:n energia- ja ilmastopakettien avaamista ja päästökaupan uudistamista. Reutersin haastatteleman nimettömän diplomaattilähteen mukaan Puola ei kuitenkaan ole asettamassa poikkitelein kansainvälisessä ilmastopoliitikassa.

”Näitä kommentteja esitetään lähinnä kotimaiselle yleisölle. Ei ole Puolan intressien mukaista eristää itseään”, lähde sanoo.

LASSE LEIPOLA

Harmittaako sote-sopu, Päivi Räsänen?

Hallitus pääsi sopuun sote-uudistuksen aluejaosta. Miten järjestäisitte sosiaali- ja terveydenhuollon, kansanedustaja Päivi Räsänen (kd)? ”Pidän edelleen ihanteellisena viiden alueen mallia. Integraatio olisi onnistunut siinä parhaiten, ja demokratia olisi voitu toteuttaa alueiden sisällä vaikka vaalipiirien kautta. Toisaalta ymmärrän hyvin, että kompromissiin pääsy ei ole helppoa. Siinä mielessä olen helpottunut, että sopu ylipäänsä saatiin aikaan.”

Varjoministeri

OPPOSITIOPOLIITIKKO
KERTOO, MITÄ TEKISI,
JOS OLISI MINISTERI.

Kannatatteko nyt päätettyä valinnanvapautta? ”Peruslähdekohta on hyvä. Valinnanvapaus on tärkeä arvo terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa, ei vain julkisen ja yksityisen välillä, vaan myös itsehallintoalueiden välillä. Ihmiset liikkuvat eri tavoin. Tällä hetkellä mennään järjestelmä, ei asiakkaiden tar-

peet edellä. Se näkyy siinä, että meillä on valtavan pitkät jonot. Jos järjestelmä lähtee asiakkaiden tarpeista liikkeelle, on täysin mahdollista päästä jonoista eroon.

Tärkeää on pitää kiinni siitä, että varallisuudesta riippumatta kaikki saavat terveystalveluja. Siinä julkisen rahoitus on äärimmäisen tärkeä.”

Viime viikolla uutisoitiin laajasti, että keskusta olisi ottamassa kd:n ja rkp:n kokouksen tilalle hallitukseen. Harmittaako, kun tilaisuus meni ohi? ”Ei harmita. Totta kai jokainen itseään kunnioittava puolue haluaa hallitusvastuuseen. Tässä tilanteessa, ilman valtakirjaa kansalta ja hirveän pienen marginaalin enemmistöllä hallitukseen meneminen ei ollut mikään innostava ajatus. Mutta sehän oli spekulatiota, ei siinä neuvotteluja käyty.”

ANNAKAISA SUNI

> uutiset

YMPÄRISTÖ. MAAKUNTAKAAVOJA EI ENÄÄ ENSI VUONNA VAHVISTETA MINISTERIÖSSÄ. KUKA TORPPAA LAPIN LIITON TEKOALLASKAAVAN?

VUOTOKSEN HERUTTELUA VAI PIKKUJUTTU?

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ ei enää vahvista maakuntakaavoja. Kuulostaa kuivalta hallinnolliselta pikkujutululta, mutta onko se sitä? Muutosta ministeriössä valmistelleen virkamiehen mukaan kyllä, vihreän veteraanipoliitikon mukaan ei.

Maakuntien kaavoituksessa vedetään seudun suuret linjat: osoitetaan alueet liikenteelle, asumiselle, teollisuudelle ynnä muulle. Tähän saakka maakuntien kaavat on siis vahvistanut ympäristöministeriö. Se on pyytänyt lausunnot kaavoista muilta ministerioilta ja tutkinut kaavoista tehdyt valitukset. Ympäristöministeriön tarkastelussa on kaatunut muun muassa Oulunjärven ylitystie.

Tämän ja kahden edeltävän vuoden aikana ministeriö on vahvistanut kaksikymmentä erilaista maakunnallista kaavaa. Näistä vain viisi vahvistettiin kaikilta

osin ja näistäkin kahteen ministeriö antoi korjauskehotuksen.

Heikkeneekö nyt siis kaavoituksen taso, kun ministeriö ei enää sitä vahdi?

”Vaara on suuri. Into, jolla maakuntaliitot asiaa ajavat, ei lupaa hyvää”, kommentoi vihreiden kansanedustaja **Satu Hassi**.

HASSI NOSTAA esiin Lapin liiton toiminnan. Maakuntaliitto on kertonut merkittäväänsä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaan vesirakentamista Natura-alueille.

» **Into, jolla maakuntaliitot asiaa ajavat, ei lupaa hyvää.**

Käytännössä maakuntaliitto yrittää näin nostaa monta kertaa hau-datun Vuotoksen tekoaltaan jälleensille.

”Haluaivatko maakuntaliitot ja hallituspuolueet vapaammat kädet ajaa tällaisia selvästi laittomia hankkeita?” Hassi kysyy.

Maakuntakaavoituksesta ympäristöministeriössä vastaava ympäristöneuvos **Susanna Wähä** pitää muutosta vähemmän dramaattisena.

”Tämä muutos koskee nimenomaan ympäristöministeriötä ja näkyy ministeriön sisällä. Maakuntakaavoitusta tarkastelevat eri viranomaiset valtakunnallisten intressien näkökulmasta. Viranomaisilla on mahdollisuus puuttua kaavoitukseen ja kuntalaiset voivat edelleen valittaa kaavasta.”

Nyt maakuntakaavojen vahvistaminen jää maakuntaliitoille. Jos sote-uudistuksen kaavailut 18:sta

maakunnallisesta itsehallintoalueesta toteutuvat, maakuntakaavat vahvistaa tulevaisuudessa maakuntavaltuusto.

Kaavoista tehdyt valitukset käsitellään jatkossa hallinto-oikeudessa. Wähän mukaan muutos ei ole suuri ministeriön käsitte-lyyn verrattuna. Esimerkiksi hallinto-oikeuden käsittelymaksu on hänen käsityksensä mukaan joko samaa tasoa tai alempi kuin ministeriössä.

Lisäksi hallintolain lähiäikoina voimaan tulevan muutoksen vuoksi kaikki kaavavalitukset menisivät joka tapauksessa hallinto-oikeuden käsittelyyn, vaikka kaavat vahvistettaisiin edelleen ministeriössä.

HASSI POHTII, voisiko ministeriön vahvistuksen poistaminen liittyä Itä-Lapin maakuntakaavaan. Hassi ja neljä muuta entistä ympäristö-

Hallitus peruu lisää päätöksiä

HALLITUS peruu päätöksensä leikata 60 miljoonaa euroa vuodessa eläkeläisten asumisesta. Eduskunnan tietopalvelun laskelman mukaan päätös olisi tehnyt Suomeen 27 000 uutta köyhää.

Sosiaali- ja terveysministeri **Hanna Mäntylä** (ps) sanoo tiedotteessa, että asian eteenpäin vieminen on ollut hänelle vaikeaa. Oppositio puolueet sd, vihreät ja vasemmistoliitto tekivät lokakuussa välikysymyksen eläkeläisten asemasta.

Hallitus on ehtinyt ensimmäisen puolen vuoden aikana perua

useamman tekemänsä päätöksen. Suunnitelut leikkaukset sunnuntai- ja ylitöilyisiin peruttiin ja korvattiin 30 prosentin leikkauksella lomarahoitukseen. Esitys veronkiertäjien armahduksista peruttiin kokonaan ja harmaan talouden torjunnasta poistettiin 6,4 miljoonaa euroa palautettiin.

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan heikennyksiä taas lykättiin vuodelle.

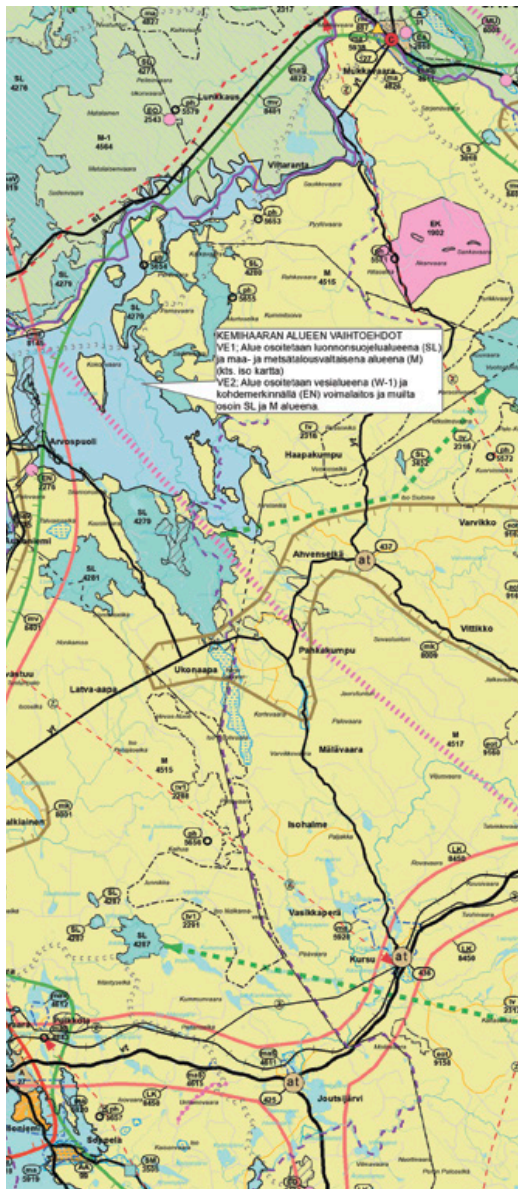
ANNAKAISA SUNI

SOUTAA, HUOPAA. Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (ps).

30.11.–11.12. PLANEETAN KOHTALONHETKI

Maailman maat kokoontuvat Pariisiin sopimaan kaikkia maita koskevasta ja sitovasta ilmastopimeksestä, jolla hillitään ilmastomuutosta ja tuetaan köyhien maiden sopeutumistoimia.

KUUMA KAAVA. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaluonnoksessa tekoallas on kaavoitettu luonnonsuojelualueelle.

ministeriä, vihreiden **Heidi Hautala** ja **Pekka Haavisto** sekä kokoomuksen **Sirpa Pietikäinen** ja **Pertti Salolainen** julkaisivat viime vuoden alussa lausunnon, jossa he tuomitsivat Lapin liiton kaavailut.

Poliitikkojen mukaan maakuntaliiton ajatus tekoaltaan rakentamisesta suojellulle alueelle on sekä Suomen että EU:n lainsäädännön vastainen.

”Kaavojen, myös maakuntakaavojen, tulee olla voimassaolevan lainsäädännön mukaisia”, lausunnossa todettiin.

Hassin mielestä suurin ongelma ministeriön kontrollin lopettamisessa onkin siinä, että kaavojen laillisuuden valvonta jää kansalaisten aktiivisuuden ja asiantuntimusten varaan.

”Jos kaavasta ei valiteta, se astuu voimaan, vaikka se sisältäisi laittomuusrikin.”

MAAKUNTAKAAVAMUUTOS liittyy maankäyttö- ja rakennuslain uudistamiseen. Siitä hallituksen esitys on jo annettu. Uuden lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden vaihteessa.

Ympäristöministeriö vahvistaa vielä ne kaavat, jotka ovat ministeriössä vahvistettavana sekä ne, jotka maakuntaliitot ehditvät hyväksyä ennen uuden lain voimaan tuloa. Vahvistusta odottaa ministeriössä 11 maakuntakaavaa ja lisäksi yksi on ehditty jo hyväksyä maakuntatasolla ja tulee siten vielä ministeriön vahvistukseen.

Jos uudistus ei kaadu tai muutu eduskunnassa, Lapin liiton tekoallaskaava – Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava – tuskin ehtii ministeriön käsittelyyn.

SAMMELI HEIKKINEN

[termiitti]

– POLITTIKAN TERMIT TUTUHKOIKSI!

evoluutiolauseke

Parisuhteen huomaamaton perusta: Oletus että kumppani kehittyi jonkin asian suhteen, ja sitten edessä on ihana tulevaisuus.

”Meillä on ollut sellainen evoluutiolauseke, et Marta lopettais pikavipeillä totoamisen ja menis lääkkeeseen, mut tietsä, mä olen viime aikoina ruvennut epäileen!”

– Commercial Product Manager, 30, Nurmijärvi

palta

Päällysvaate, jossa tyyli menee lämpimyden edelle.

”Ihan mahtava tää mun uus palta, vaikka perse kyllä paleli jo elokuussakin.”

– Kokeilutoiminnan erityisasiantuntija, 44, Masku

> kolumni

Outi Alanko-Kahiluoto

Kirjoittaja on vihreän eduskuntaryhmän puheenjohtaja.

”Hallitus peruu...”

Parhaat uutiset ovat viime aikoina alkaneet näillä sanoilla. Oppositio on jo saanut hallituksen perumaan muun muassa eläkkeensaajien asumistuen romuttamisen ja veronkiertäjien palkitsemisen ekstrabonusilla. Juuri nyt toivon hartaimmin, että hallitus peruisi 1) ensimmäisen sairaspäivän maksattamisen työntekijällä, 2) pienituloisimpien lääkekorvauksiin aikomansa leikkaukset, 3) moottorisahaleikkaukset koulutukseen.

Yhteistä näille leikkauksille on se, että kansakuntana emme hyödy niistä mitään. Ne ovat väärin kohdennettuja, epäoikeudenmukaisia ja säästötavoitteeltaan kyseenalaisia.

Sairaspäivän karenssi iskisi etenkin naisvaltaisiin aloihin ja hoivatyön tekijöihin, jotka potilasturvallisuuden takia eivät edes voi tulla puolikuntoisina töihin. Kun pienituloisen työntekijä joutuu maksamaan ensimmäisen sairaspäivän itse, sairaana työssäkäynti lisääntyy ja yhteiskunta maksaa seuraukset.

Pienituloisimpiin karenssipäivän palkanmenetyks iskee kipeästi. Ajattelen niitä raskasta työtä tekeviä, jotka jaksavat viimeiset vuodet työelämässä sen ansiosta, ettei sellaisina päivinä ole pakko mennä töihin, joina nivelet turpoavat, paikkoja särkee ja liikkuminen on vaivalloista. Juuri he ansaitsisivat hallitukselta jotakin muuta kuin sairassakon välittämän viestin: ettei heihin luoteta eikä heidän työpanostaan arvosteta.

”Yhteistä leikkauksille on se, ettei kansakunta hyödy niistä.”

Entä sitten lääkekorvausten leikkaaminen? Sipilän hallitus on toteuttamassa tämänkin leikkauksen mahdollisimman epäoikeudenmukaisella tavalla: eniten kasvatetaan pienimpään tulokymmenyksen kuuluvien omavastuuta, vähiten hyvätuloisimpien omavastuuta. Vaikeimpaan asemaan joutuvat ne potilaat, joille on määrätty yleisessä erityiskorvausluokassa korvattuja lääkkeitä, kuten kalliita psykenlääkkeitä. Miksi ihmeessä hallitus haluaa kasvattaa eriarvoisuutta, joka kasvattaa puolestaan terveyseroja, mikä lisää yhteiskunnan kuluja?

Muuten koulutusleikkaukset on esitetty lamalapot silmillä. Koulutuksen tasa-arvon romuttaminen syö tulevaisuuden eväät ja ajaa maamme takaisin luokkayhteiskunnaksi. Tämä on lyhytnäköistä, sokeaa ja typerintä, mitä politiikassa voidaan tehdä.

Kaamos on synkkä kuten Suomen hallitus. Ilman toivoa ei kuitenkaan ole mitään. Siksi panen toivoni aktiivisiin kansalaisiin ja oppositioon yhteistyöhön, jolla eläkkeensaajien asumistuen romuttaminenkin saatiin estettyä. ◀

> **tausta** Vihreä Lanka kokosi yhteen sen, mitä sote-ratkaisun vaikutuksista

KEPUIA JA PALVELU- SETELEITÄ

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON uudistus muuttaa suomalaisten saamaa hoitoa ja sen rahoitusta ja karsii hoitopaikkoja.

Ihmisten terveyttä edistetään ennaltaehkäisevästi niin, että hoidon kysyntä vähenee. Tätä työtä voisi tehdä ja tehdään jo

nyt, mutta sosiaalipalveluiden ja terveydenhuollon integroimisen uskotaan helpottavan sitä.

Sairaaloiden ja muiden toimipisteiden määrää täytyy vähentää. Suomessa on jatkossa 12 laajan palvelun keskussairaala. Niiden lisäksi on sairaaloita, joissa tarjotaan vähemmän erikoissairaanhoidon palveluita.

Työn tuottavuutta yritetään kohottaa etenkin teknologian kehityksen kautta. Se tarkoittaa sitä, että sama terveyshyöty saadaan vähemmällä työtunneilla ja pienemmällä henkilöstömäärällä.

Näillä toimenpiteillä on tarkoitus saavuttaa hallituksen lupaama 3 miljardin euron säästö, kertoo sosiaali- ja terveysministeriön virkamiesten laatima tausta-aineisto.

Nyt päätetty 18 itsehallintoalueen, 15 sote-alueen ja valinnanvapauden malli ei itessään säästä rahaa.

Avainasemassa kustannusten vähentämisessä on niin sanottu palvelulupaus, kertoo soten projektijohtaja, alivaltiosihteeri **Tuomas Pöysti**. Se tarkoittaa, että asiantuntijoiden ja poliitikkojen tulee määritellä, mitä palveluja, hoitomuotoja ja lääkkeitä ihmisillä on oikeus saada. Tulevaisuudessa ihmiset eivät saa yhtä paljon hoitoa yhtä moneen vaivaan kuin tänään.

Virkamiehet eivät laske nyt sovitun valinnanvapauden tuovan säästöjä.

KÄYTÄNNÖSSÄ kustannusten nousua aiotaan hillitä budjettirajoitteella. Valtio päättää, että sosiaali- ja terveysmenot eivät saa vuodessa nousta tietyn summan yli. Palvelulupaus mitoitetaan niin, että palvelun kustannukset eivät ylitä budjettirajoitetta.

Terveydenhuollon uudet organisaatiomallit Etelä-Karjalassa, Helsingissä ja Kainuussa ovat raportin mukaan hillinneet

kustannuksia ”varsin maltillisesti”. Jotta sote-uudistus säästäisi rahaa, pitää kustannusten kasvun hillintä asettaa tavoitteiden kärkeen.

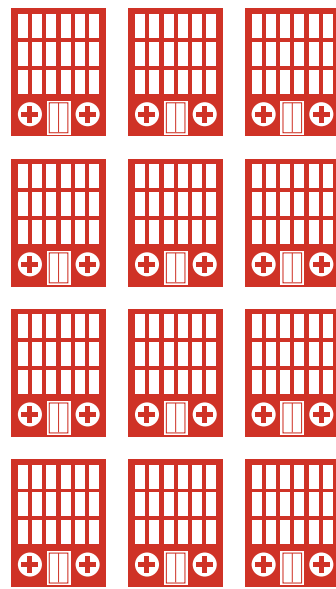
Koko poliittinen kenttä on yhtä mieltä siitä, että sote-kustannusten kasvua täytyy rajoittaa. Väestön ikääntyessä entistä harvempi käy töissä ja entistä useampi tarvitsee hoitoa. Hoitomuodot ja lääkkeet ovat vuosien kuluessa kehittyneet ja ihmisten odotukset hoidolle nousevat, mikä on lisännyt kustannuksia. Tavoiteltu kolmen miljardin vuosisäästö ainoastaan hidastaisi kustannusten nousua: sote-uudistuksen onnistuessa ne nousisivat 0,9 prosenttia vuodessa, ilman sote-uudistusta 2,4 prosenttia vuodessa.

JULKISTA terveydenhuoltoa käyttävät nyt etenkin lapsiperheet, eläkeläiset ja työttömät. Työssä käyvät käyttävät työterveydenhuoltoa ja varakkaat yksityistä hoitoa. Epätasa-arvoinen monikanavainen rahoitusmalli, jossa palveluista maksavat valtio, kunnat, Kela, käyttäjät, työnantajat ja vakuutukset, on tarkoitus purkaa ja yksinkertaistaa.

Samaan aikaan hallitus antaa sosiaali- ja terveydenhuollon käyttäjille vapauden valita, mistä he palvelunsa hakevat. Valinnanvapaus koskisi perustason sosiaali- ja terveydenhuoltoa, esimerkiksi vanhusten asumispalveluja ja terveyskeskuksia, ja osia erikoissairaanhoidosta. Rahoituksen yksikanavaisuus lisäisi tasa-arvoa, mutta valinnanvapauden epäillään voivan heikentää sitä.

EU ja USA neuvottelevat parhaillaan palvelukauppasopimus Tisasta. Jos Tisa tulee voimaan, se saattaa estää valinnanvapauden rajoittamisen poliittisella päätöksellä tulevaisuudessa.

Hallitus ei ole vielä ratkaissut, miten

12 Suomessa on tulevaisuudessa 12 laajan palvelun keskussairaala.

raha käytännössä seuraisi potilasta. Maltia otetaan etenkin Ruotsista. Siellä potilas saa periaatteessa valita vapaasti, mihin terveyskeskukseen menee. Se voi olla yksityinen tai julkinen. Verovaroista maksetaan sama korvaus lääkärikäyntiä kohden, esimerkiksi Tukholmassa 20 euroa, mutta potilaan maksama hinta vaihtelee.

3

MRD €

Uudistuksen avulla voidaan hallituksen mukaan hillitä sote-menojen kasvua 3 miljardia euroa vuodessa.

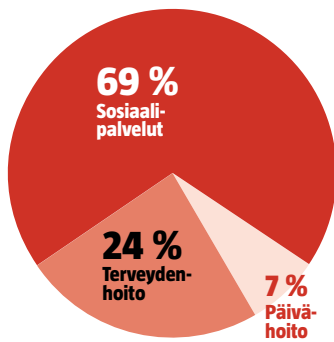
tällä haavaa tiedetään.

3/4

Manner-Suomen kunnista käyttää palveluseteleitä.

Käytössä olevat palvelusetelit

LÄHDE: KUNTALIITON PALVELUSETELIKYSEY 2015

Ruotsin julkisen talouden tarkastusvirasto Riksrevisionen toteaa kartoituksessaan, että vuonna 2010 alkanut valinnanvapaus on lisännyt eniten terveiden ja rikkaiden ihmisten hoitokertoja. Viraston mukaan valinnanvapaus ei edistä tasa-arvoa eikä vaikeimmin sairaiden asettamista etusijalle. Ruotsissa valinnanvapaus ei ole hillinnyt terveysmenojen kasvua, mutta ei myöskään lisännyt niitä huomattavasti.

Valmistelussa tutkitaan myös Isossa-Britanniassa kokeiltua järjestelmää, jossa palveluiden hinta potilaalle on vakio, mutta potilas voi valita mielestään laadukkaimman hoitopaikan.

PALVELUSETELIEN lisääntyminen voi olla yksi selvimmin kuntalaisen havaitsemista sote-uudistuksen seurauksista. Ainakin, jos raha seuraa potilasta -malli toteutuu ja jos se toteutetaan juuri palvelusetelien avulla.

Palveluseteleitä käytetään nykyään osassa kuntia sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Kyseessä on järjestelmä, jolla osa julkisen puolen asiakkaista voi käyttää yksityisiä palveluita. Kun kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon edustaja on todennut hoidon tarpeen, asiakas saa halutessaan palvelusetelin, jolla voi maksaa ainakin osan hoidon kustannuksista.

Jokainen kunta voi päättää itse, käyttääkö seteleitä ja missä palveluissa. Yleisimmin palveluseteliä käytetään palveluasumisessa, kotisairanhoidossa ja kotipalvelussa. Kuntaliiton tämänvuotisen kyselyn mukaan seteli on jollain tavalla käytössä kolmessa neljästä kyselyyn vastanneesta kunnista.

Kunta voi päättää, laissa määritellyissä rajoissa, minkä arvoisia palvelusetelit ovat.

”Lainsäädännön mukaan palvelusetelin arvon tulee olla kohtuullinen. Tämä jät-

tää tietenkin liikkumavaraa, mutta sitä rajoittaa, että palveluseteli on vain yksi järjestämistapa. Se ei voi olla ainoa vaihtoehto ja asiakkaalla on oikeus kieltäytyä siitä. Jos palvelusetelin arvo on liian alhaalla, sitä ei käytetä”, johtava lakimies **Sami Uotinen** Kuntaliitosta sanoo.

Nykyinen palvelusetelijärjestelmä toimii niin, ettei kunnan palveluita voi käyttää palvelusetelillä. Jos ottaa setelin, käytettävissä ovat setelijärjestelmään hyväksytyt yksityiset toimijat.

Sote-uudistuksen yhteydessä on tietenkin mahdollista muuttaa palvelusetelisyhteistä vaikka niin, että kuntalaiselle annetaan seteli käteen ja valinta julkisten ja yksityisten sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä tehdään vasta sitten.

Toistaiseksi tämä on spekulatiota. Sen voi kuitenkin sanoa, että jos palvelusetelijärjestelmä pysyy käytössä, setelien käyttö yhtenäistyy huomattavasti nykyisestä. Setelit olisivat saman arvoisia ja niitä käytettäisiin samoissa palveluissa ainakin itsehallintoalueen laajuudella.

”Nykyäänkin olisi tarkoituksenmukaista, että palveluseteleitä käytettäisiin mahdollisimman laajalla alueella, samoilla säännöillä”, Uotinen sanoo.

Hänen mukaansa palvelusetelien käytöstä saadut kokemukset ovat olleet positiivisia.

”Seteli on avannut yksityisiä palveluita myös sellaisille ihmisille, jotka eivät ole voineet niitä aiemmin käyttää. Siinä mielessä epäilyt siitä, että palveluseteli olisi vain hyvä tuloisille, eivät ole pitäneet paikkaansa.”

Vihreiden kanta palvelusetelien käyttöön on ollut myönteinen, kunhan rajauksesta pidetään huoli. Puolue kuitenkin pitää sosiaali- ja terveydenhuollon oikeudenmukaista rahoitusuudistusta kilpailun lisäämisen edellytyksenä.

MAAKUNTAHALLINTO, joka tulee sote-paketin mukana, tietää uusia vaaleja kuntalaiselle.

Suunnitelman mukaan itsehallintoalueilla päätösvaltaa käyttää suorilla vaaleilla valittava valtuusto, siis käytännössä maakuntavaltuusto, vaikka itsehallintoalueiden nimeämistä maakunniksi onkin arasteltu.

Maakuntavaltuuston edustajat on tarkoitus valita kuntavaalien yhteydessä järjestettävillä vaaleilla. Vaalijohtaja **Arto Jääskeläinen** oikeusministeriöstä arvioi kuitenkin *Ilta-Sanomille*, ettei ensimmäisiä maakuntavaaleja ehditä järjestää vuoden

2017 kuntavaalien kanssa samaan aikaan.

Maakunnallisesta hallinnosta ja maakuntavaaleista on Suomessa tuoretta kokemusta Kainuusta. Kainuu järjesti 2005–2012 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä toisen asteen opetuksen maakuntatasolla. Nyt itsehallintoalueiden järjestettäväksi kaavailaan sote-palveluiden lisäksi pelastustoimen ja maakuntaliittojen tehtäviä sekä ely-keskusten elinkeinoalaa.

Kainuussa maakuntavaltuusto ehdittiin valita kaksi kertaa, toiset vaaleista järjestettiin yhdessä kuntavaalien kanssa 2008. Valtiovarainministeriön toissa vuonna julkaisemassa Kainuun kokeilun loppuraportissa todetaan, että uuden maakuntavaltuuston äänestäminen ei lisännyt kainuulaisten kiinnostusta päätöksentekoon.

Maakuntavaalien yhdistäminen kuntavaaleihin ei lisännyt kuntavaalien äänestys-

prosenttia ja maakuntavaalien äänestysaktiivisuus jäi hieman kuntavaaleista. Maakuntavaltuuston paikat täyttyivät lähinnä alueen kunnanvaltuustoon valituista, laajentunut paikallisdemokratia ei juuri houkuttellut uusia ihmisiä päätöksentekijöiksi.

Edellisen hallituksen sote-ehdotus kaatui eduskunnan perustuslakivaliokunnassa muun muassa siksi, että valiokunnan mukaan mallissa kansanvaltaisuus ja kunnallinen itsehallinto toteutuivat puutteellisesti. Tuolloin valiokunta ehdotti mahdollisia vaihtoehtoja, joista yhdessä kuntien tehtäviä siirrettäisiin niitä suuremmille itsehallintoalueille, joissa pidettäisiin välittömät vaalit ja joilla olisi verotusoikeus.

Nykyinen malli täyttää nämä vaatimukset, verotusoikeutta lukuun ottamatta. Uusien itsehallintoalueiden rahoitusmallia ei ole vielä lyöty lukkoon. ◀

18

itsehallintoaluetta perustetaan nykyisten maakuntien pohjalte. Yle arvioi vuoden 2012 kuntavaalien perusteella, mikä olisi kuntien alueen suurin puolue.

ENSIMMÄINEN

KASIANIEMEN kasvitieteellisen puutarhan palmuhuoneessa suurimpien kasvien lehdistä tippuu vesiroiskeita. Kasvien takana opas kertoo koululaisryhmälle latosolimaannoksesta.

”Joskus kun tuntee kosteuden ja homeen hajun yhdistelmän, tulee mieleen se aika, kun asumme tropiikissa”, toimittaja ja tietokirjailija **Elina Grundström** sanoo matkalla kasvihuoneen salien läpi.

Grundström tunnetaan erityisesti luonnonvarojen, ilmastonmuutosta ja kehityksymyksiä käsittelevistä artikkeleistaan ja kirjoistaan. Kiinnostus niihin lähti Kaakkois-Aasiasta.

”Siellä päiväntasaajalla ilmastonmuutos tuntuu hyvin konkreettisesti. Kokemus siitä, että ilma on niin savuinen, että on vaikea hengittää, vaikutti varmasti kiinnostumiseeni aiheesta”, Grundström kertoo kasvihuoneen kahvion pöydässä.

Hän asettelee sanansa hitaasti ja harkitsevasti, ottaa aikaa ajattelemiseen. Nostaa katseen ylös, sulkee silmänsä ja puhuu silmät edelleen kiinni, pohdiskellen. Puhuesaan hän taittelee kasvihuoneen kahvion pähvimukin puuttikkaa.

”Tai kun olimme isoissa satamissa Kaakkois-Aasiassa, joissa näki, miten valtavilla rahtilaivoilla viedään muovipohjaisia tuotteita toiselle puolelle maailmaa. Sen jälkeen ajatus luonnonvarojen riittämättömyydestä ei ole jättänyt rauhaan.”

VUONNA 1997 äitiysvapaalla ollut Grundström muutti miehensä työn perässä Malesiaan, lähelle Kuala Lumpuria. Silloin, kuten tänäkin syksynä, kuivuutta Kaakkois-Aasiassa aiheuttava El Niño -säälmiö oli hyvin voimakas. Maastopaloista seurasi järkyttäviä savusumuja. Valtion työterveyshuolto kielsi aluksi muuton, koska savusumua pidettiin niin vaarallisena perheen vauvan keuhkoille.

”He olivat ilmeisesti oikeassa, vaikka olimme menossa tuhannen kilometrin päähän tulipisteistä.”

Grundström on tänä syksynä ollut erityisen huolissaan ihmisistä, jotka päätyivät hänen pari vuotta sitten ilmestyneen, palkitun *Musta orkidea* -tietokirjansa päähenkilöiksi. He elävät paloalueen keskellä

Indonesian Keski-Kalimantanilla.

”Olen soittanut kirjani päähenkilölle, rouva **Asihille**. Hänellä on nyt viisivuotias lapsi. He ovat niin tottuneet savusumuihin, että eivät he halua lähteä – ja minne he sieltä lähtisivätkään. Lentokoneet eivät kulje. Rannikkokaupungeista Indonesian hallitus on evakoinut sotalaivoilla ihmisiä, mutta tuttuni elävät soiden keskellä, sinne ei laivalla pääse.”

Palot voitaisiin estää melko yksinkertaisesti: patoamalla kanavat ja valvomalla, että soita ei raivata lisää. Niin ei ole tehty.

Brittikirjailija ja ympäristöaktivisti **George Monbiot** kuvasi *Guardian*-lehdessä kesäkuun lopulta lähtien roihunneita suomaiden ja metsien paloja eko-apokalypsi, josta länsimainen media ei uutisoi.

Grundström uskoo, että jos ilmastonmuutoksen estämiseen liittyviä hankkeita seurattaisiin mediassa, myös ratkaisuja olisi helpompi saavuttaa. Ensimmäisen jutunsa aiheesta Grundström kirjoitti vuonna 1989 *Ylioppilaslehteen*. Sen faktat pitävät edelleen, hän sanoo.

”Kaakkois-Aasiassa on hirveän vähän kirjeenvaihtajia, mikä on outoa. Ne alueet ovat taloudenkin kannalta hyvin merkityksellisiä tässä uudessa maailmanjärjestyksessä, jossa luonnonvarat ovat entistä tärkeämpiä.”

TAMPEREELLA kasvanut Grundström nousi vuonna 1990 *Ylioppilaslehden* ensimmäiseksi naispäätoimittajaksi 1940-luvun jälkeen. Työuraan on kuulunut kokemuksia monenlaisista lehdistä, kulttuuripuolelta naistenlehtiin ja poliittiseen journalismiin.

”Olen saanut tehdä aivan poikkeuksellisen jännittäviä asioita.”

Vuodet 2006–2010 Grundström toimi

» Minähän en koskaan ollut puoluelehden päätoimittaja.

Vihreän Langan päätoimittajana. Vihreyden leima seuraa edelleen mukana, etenkin netikeskusteluissa.

”Ihmiset, jotka ovat eri mieltä kolumneistani, muistavat mainita sen. Vaikka minähän en koskaan ollut puoluelehden päätoimittaja.”

Grundströmin ollessa päätoimittaja vihreät oli yksi *Langan* vähemmistöomistajista. Puolue osti enemmistön lehteä julkaisevan osakeyhtiön osakkeista 2010. Saman vuoden kesäkuussa Grundström lähti päätoimittajan paikalta.

Langassa Grundström muistetaan äärimmäisen kunnianhimoisena ja vaativana journalistina, ankaranaakin.

”Ei tämä työ ole kenellekään tyydyttävää, jos ei kunnianhimon taso ole aika korkea.”

Esimiesmäistä tiukkuutta Grundströmissä on haastateltavanakin. Hän napauttaa kädellä pöytään ja kehottaa lukemaan valtioneuvoston sivuilta viestintäohjetta, pyytää tarkistamaan haastattelun aikana mainitsemansa viranomaisen toimintaa käsittelevän lain ja ehdottaa jutun kylkeen laatikkoa journalistin ohjeiden ensimmäisistä kohdista.

”Koska olet lukenut ne viimeksi?” hän tivaa.

KYSYMYKSIÄ liittyy Grundströmin tammikuussa alkavaan pestiin, jonka vuoksi hän jättää oman journalistisen työnsä, myös *Helsingin Sanomien* kolumnien kirjoittamisen. Hän aloittaa Julkisen sanan neuvostossa kahden valmistelevan sihteerin esimiehenä. Heidän kanssaan hän käy läpi neuvostolle tehtyjä kanteluita neuvoston kehittämien journalistin ohjeiden rikkomisesta. Neuvosto on suomalaisten journalistien itsesäätelevä, joka valvoo hyvää journalistista tapaa ja edistää sananvapautta.

”Siinä on paljon semmoista, joka ei ole aina niin jännittävää. Siinä tehdään sananvapauden kannalta tärkeää työtä niin, että se on aika arkista ja vähän byrokraattistakin puurtamista.”

Pesti on ensimmäistä kertaa kokopäiväinen. Tehtävään on haettu ensimmäistä kertaa avoimella haulla. Grundström on myös ensimmäinen naispuheenjohtaja neuvoston lähes 50-vuotisessa historiassa.

”On hyvä asia, kun yksi toisensa jälkeen lasikatot särkyvät. Sen jälkeen naisjohtajasta tulee asia, jota ei enää tarvitse ajatella.”

Rutiinityön lisäksi Grundström pitää tärkeimpänä tehtävänä sen viestin levittämistä, mistä journalismissa on kyse: totuutta etsivästä, faktatarkistetusta ja lähdekirjittaisesta sisällöstä, joka on tehty yleisön ehdoilla, ei kolmannen tahon intressejä palvelemaan.

”Tämä on aivan erityinen aika kausi Julkisen sanan neuvoston kannalta. Minun pitää selittää, mikä on journalismia ja mikä ei. Varsinkin nuorten pitäisi oppia ymmärtämään, että kaikki mikä somessa tulee vastaan ei ole tiukkojen journalististen kriteerien mukaan toimitettua aineistoa.”

Häntä turhauttaa myös journalismisanan liian laaja käyttö.

”Toivoisin, ettei puhuttaisi palvelujournalismista, kun palveluaan viestin maksavaa tahoa, ei yleisöä. Hyvä markkinointiosaa-minen on Suomen menestymisen kannalta ensiarvoisen tärkeää, mutta markkinoinnissa olevat ihmiset voisivat joskus hiljentyä miettimään myös sitä, miten tärkeää on demokratian ja sananvapauden säilyminen kovalla tasolla.”

Sen sijaan ajatusta journalismin objektiivisuudesta vahvasti mieltänsä esittämään tutunut Grundström pitää vanhanaikaisena.

”Kaikki nykyään varmaan allekirjoittavat sen, että jutuissa on aina jonkinlainen näkökulma. Siinä on aina tehty valintaa. Nykyään puhutaan paljon siitä, että faktojen pitäisi olla oikein. Se on relevantimpi keskustelu.”

Grundström sanoo, että nykyään toimittajia leimataan helposti, pyritään lokeroimaan.

”Ajatellaan, ettei toimittaja saa esittää mielipiteitä. Eihän se niin ole. Journalistin säännöissä sanotaan, että faktat ja mielipiteet pitää pystyä erottamaan. Se on keskeistä.” ◀

TUTTU TUOKSU. Kasvihuoneen tuoksu muistuttaa Elina Grundströmiä ajasta, jolloin hän asui Kaakkois-Aasiassa. Silloin, kuten tänäkin syksynä, maastopaloista seurasi pahoja savusumuja.

Elina Grundström

> 52-vuotias.

> Perheeseen kuuluvat aviomies, antropologi Timo Kaartinen sekä 18- ja 21-vuotiaat lapset.

> Aloittaa tammikuussa nelivuotisen pestin Julkisen sanan neuvoston puheenjohtajana.

> Ollut päätoimittajana Ylioppilaslehdessä 1990–1992 ja Vihreässä Langassa 2006–2010, toimituspäällikkönä Hiidenkivi-lehdessä ja Me Naisissa sekä toimittajana Markkinointi ja Mainonta -lehdessä, Kotiledessä ja Ulkopoliittika-lehdessä. Valittiin Viesti-lehden päätoimittajaksi lokakuussa 2014, mutta lopetti jo kahden numeron jälkeen huhtikuussa 2015.

> Työskenteli journalistiksen vierailijaprofessorina Tampereen yliopistolla 2013–2014.

> Palkittu vuosina 1995 ja 2005 valtion tiedonjulkistamispalkinnolla sekä 2003 tutkivan journalismin yhdistyksen Lumilapio-palkinnolla.

> Harrastaa mökkelyä Kuusamossa, eräretkiä, hiihtoa, pyöräilyä, tietokirjojen lukemista ja teatterissa sekä Radion sinfoniaorkesterin konserteissa käymistä. Kuuluu Hyvä Elina -kerhoon.

”1990-luvulla tuli vielä kirjoitettuja, jotka alkoivat tervehdyksellä Hyvä veli. Perustimme silloin Hyvä Elina -kerhon, johon kuuluu vajaa kymmenen Elina-nimistä eri aloilta. Käymme kerran tai pari vuodessa kulttuuritapahtumissa ja syömässä.”

> graafinen maailmanselitys Aseisiin käytetään enemmän rahaa kuin koskaan aiemmin

Yhdysvallat

Algeria

Kongol

Namibia

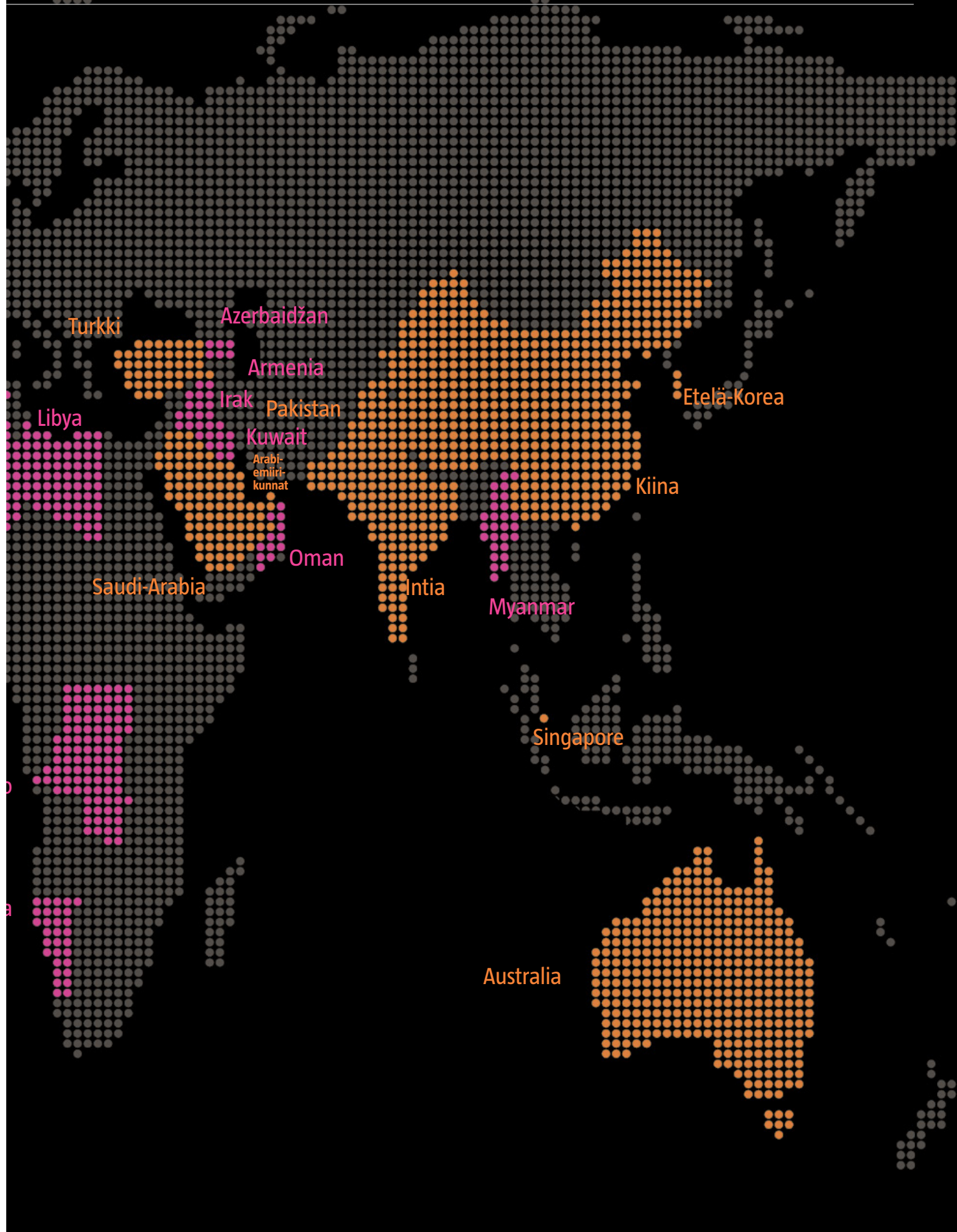
●● Maat, joissa puolustusmenojen osuus bruttokansantuotteesta on kasvanut kymmenessä vuodessa enemmän kuin yhdellä prosenttiyksiköllä.

●● Maailman kymmenen merkittävintä aseiden ostajaa.

SUURIMMAT ASEIDEN VIEJÄT

1. Yhdysvallat	6. Iso-Britannia
2. Venäjä	7. Espanja
3. Kiina	8. Italia
4. Saksa	9. Ukraina
5. Ranska	10. Israel

min. Kartta paljastaa, missä sotaan valmistaudutaan kiivaimmin.

KONE VAPAUTTAA IHMISEN

LUOVILLA ALOILLA RIITTÄÄ TÖITÄ IHMISILLE
TULEVAISUUDESSAKIN. NIISTÄ EI MAKSETA PALJON.

TEKSTI VESA SISÄTTÖ KUVAT ISTOCK

KÄNNYKÄN HERÄTYS aloittaa tietokirjailija **Juuri Nummelinin**, 43, aamun. Jos hän olisi elänyt 1800-luvun Lontoossa eikä 2010-luvun Turussa, hän olisi saattanut ostaa herätyspalvelun yövahdilta.

Mekaaniset herätyskellot lopettivat yövahdin työn 1800-luvun jälkipuoliskolla.

Nummelin hoitaa aamutoimet ja laittaa aamiaista itselleen ja lapsilleen. Hänellä ja hänen vaimollaan **Elina Teerijoella** on kaksi yhteistä lasta. Lisäksi Nummelinilla on edellisestä liitosta tytär, joka asuu ajoittain heidän luonaan. Molemmat vanhemmista ovat freelancereita ja tekevät töitä pääasiassa kotonaan.

Perheen aamutoimissa on paljon näkymätöntä työtä, jonka ovat jo pitkään tehneet koneet ja robotit. Reilut sata vuotta sitten jonkun olisi pitänyt lämmitellä pesuvesi. Puhtaat vaatteet joka päivä ovat myös ylläilyä, jota ennen oli vain niillä, joilla oli varaa palkata pyykkäri tai kotiapulainen.

Nelihenken perheen pyykinpesu, ruoanlaitto, astianpesu ja siivous olisi sata vuotta sitten vienyt niin paljon aikaa, että se olisi työllistänyt perheenäidin lisäksi luultavasti vähintään yhden kotiapulaisen – etenkin, jos tavoitteena pidetään nykyistä siisteyden ja ravinnon tasoa, johon sata vuotta sitten yllettiin vain yhteiskunnan eliitissä.

NUMMELIN edustaa tulevaisuuden työntekijää. Hän on ollut kokopäiväisessä työssä vain kerran työurallaan, *Turun ylioppilaslehden* päätoimittajana 2000–2002. Nummelinin työt ovat luovia projekteja, joi-

ta tehdään kotona. Työajat määräytyvät oman halun ja käytännön mahdollisuuksien mukaan. Kuukausipalkan sijaan hän saa vaihtelevin aikaväleihin vaihtelvan kokoisia palkkioita projekteistaan ja muutamista säännöllisistä työtehtävistään.

Perinteisessä työssä työtä tehtiin työpaikalla työnantajan määrämien aikoina ja kuukausipalkka tuli tilille säännöllisesti. Koneet, automaattit, tietokoneohjelmat ja robotit ovat lopettaneet miljoonia tällaisia työpaikkoja 1700-luvulta lähtien. Tähän asti tilalle on syntynyt uusia työpaikkoja. On syntynyt kokonaisia palveluiden ja teknologian haaroja, joita ei menneinä vuosisatoina edes osattu kuvitella.

Automatisaation hävittämien työpaikkojen korvautumista on pidetty suorastaan luonnonlakina, koska niin on tapahtunut viimeiset 200 vuotta. Tällä vuosituhanella prosessi on kuitenkin kiihtynyt. Enää ei ole varmaa, että uusia työpaikkoja syntyy vanhojen tilalle. Jos uutta työtä syntyy, kyse ei usein enää ole kuukausipalkkaisista vakituisista työpaikoista. Perinteiset kokopäivätyöt ovat alkaneet korvautua projekteilla, pätkä- ja silpputyöllä. Eikä niitäkään ole jakaa kaikille. On mahdollista että jo nyt osa työikäisistä jää kokonaan työelämän ulkopuolelle.

”Työni on nykyään 90-prosenttisesti kirjojen tekemistä, lehtityöt ovat pudonneet pois. Juuri ilmoittivat *Kaltiota*, että seuraava kolumnini on viimeinen”, Nummelin kertoo.

Hänellä on kyllä muutamia vakituisia toimia,

kuten esimerkiksi elokuva-arkiston Turun sarjan kokoaminen, mutta ne eivät ole taloudellisesti merkittäviä. Harrastuksen vuoksi hän on Suomen läänkkäriseuran puheenjohtaja ja *Ruudinsavu*-lehden päätoimittaja.

”Lehden teosta on sovittu palkkio, mutta en ole ottanut sitä, koska lehti elää kädestä suuhun.”

Nummelin on hakeutunut nykyiseen vapaan kirjailijan työhönsä vapaaehtoisesti. ”Tämä työ sopii luonteelleni. Olen työskennellyt näin jo 15 vuotta. En usko, että sopeutuisin enää työyhteisöön. En

» Enää ei ole varmaa, että uusia työpaikkoja syntyy vanhojen tilalle. Jos uutta työtä syntyy, kyse ei usein enää ole kuukausipalkkaisista vakituisista työpaikoista.

Tulevaisuudessa viihdytään kuoliaaksi

YHTEISKUNNAT, joissa ihmiset ovat kokonaan vapautetut työn raskaan raadannasta, ovat yleisiä science fictionissa, puhuttiin sitten kirjallisuudesta, elokuvista tai sarjakuvista. Työt ovat siirtyneet roboteille ja muille koneille ja ihmiset ovat vapaata tekemään – mitä?

Skotlantilainen kirjailija **Iain M. Banks** tunnettiin *Kulttuuri*-sarjaksi kutsutuista tieteisromaaneistaan. Hänen kuvittelemassaan kaukaisessa tulevaisuudessa ihmiskunta elää tyytyväisenä pitkin Linnunrataa Kulttuuri-nimisessä yhteisössä. Yhteiskuntaa käytännössä hallitsevat Mieliksi kutsutut valtavat tekoälyt. Ihmiset voivat keskittyä itsensä toteuttamiseen, joskin ikävystymisen vaara on olemassa. Ajatuksellisesti kiehtovaa sarjassa on Mielien pohdiskelut siitä, mitä virkaa ihmisillä Kulttuurin yhteisössä lopultakaan on. Banks alkoi kirjoittaa sarjaansa **Margaret Thatcherin** Britanniaassa, jossa valitettiin koko ajan resurssipulaa. Kulttuuri on yhteiskunta, jolla on käytössään rajattomasti resursseja – eräänlainen moderni utopia.

Fredrik Pohlin satiirisessa novellissa *The Midas Plague* (1954) rajattomat resurssit ja robotit ovat tehneet kuluttamisesta pakollista. Asetelma on kääntynyt

ympäri: köyhät ovat niitä, joiden on pakko kuluttaa tietty kiintiö, kun taas rikkaat voivat elää yksinkertaisesti.

Aina työstä vapautettu utopia ei todellakaan ole onnela. **John Varley** romaanissa *Steel Beach* (1993) tulevaisuuden ihmisen asuvat Kuussa ja muilla planeetoilla suljetuissa ympäristöissä täydessä yltäkylläisyydessä. He yrittävät viihdyttää itseään makaaberiteen asti menevällä viihteellä, sukupuoltaan vaihtamalla ja keinotekoisilla teemapuistoilla, mutta monet ovat itsemurhan partaalle asti masentuneita. Yltäkylläinen utopia kääntyy myös dystopiaksi **Walter Tevisin** romaanissa *Yhdeksäs aste* (1980), jossa ihmiskunta ei kaikesta viihteeltään tajuava olevansa sukupuuton partaalla.

Ihmisten ristiriitainen suhde roboteihin ja tekoälyihin toistuu näissä tieteistarinoissa. Oma vinkeä paradoksinä on **Russ Manningin** vuonna 1963 luomassa *Markos, robottiajan sankari* -sarjakuvassa, jonka sankari taistelee pahoja robotteja vastaan yhteiskunnassa, jossa lähes kaiken työn tekevät robotit. Markosin on opettanut taistelemaan robotteja vastaan hyväntahtoinen roboti nimeltä 1A.

myöskään nuorempana ollut kovin mielelläni kenenkään käskyttävänä.”

Tulevaisuudessa Nummelinin työura on ehkä monen muunkin työura.

TIETOTEKNIKASSA on tapahtunut laadullinen hypäytys tällä vuosikymmenellä, kertoo Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen tutkimusjohtaja **Petri Rouvinen**.

”Periaatteessa nykyinen kehitys on ollut käynnissä jo mikroprosessorin keksimisestä eli vuodesta 1971 lähtien. Uusi vaihe automatisaatiossa alkoi 1990-luvulla. Aluksi tietotekniikka loi uusia työpaikkoja. Noin vuoteen 2000 asti tietotekniikka oli kuitenkin vain helmitalun ja ruutupaperin jatke. Kaikki tärkeät prosessit tapahtuivat ihmisten päässä. 2000-luvulla tämä on muuttunut: nyt ohjelmistot ovat alkaneet hoitaa vaativiaakin rutiineja.”

Työterveyslaitoksen tutkimusprofessori **Minna Huotilainen** huomauttaa, että tietokoneohjelmat ovat poistaneet etenkin toisteista työtä.

”Ennen oli esimerkiksi töissä henkilöitä, joiden tehtävänä oli tulostaa ja postittaa verokortteja. Nyt tämä työ tapahtuu sähköisesti tai koneellisesti. Aina kun työssä on useasti toistuvia, mekaanisen osuutta, se kannattaa siirtää koneelle.”

Juri Nummelinin työhistoriassa ei ole juurikaan ruumiillista työtä.

”Olen nuorempana myynyt vanhoja kirjoja torilla kesäviikonloppuisin. En ole missään fyysisessä työssä kovin hyvä. Osaan tehdä pieniä korjauksia polkupyöriin, mutta en kehtaisi ottaa siitä rahaa.”

AUTOMATISAATION tuomaan muutoksen työelämässä on jo ehditty tottua ja siten sen nopeutuminen on ehkä jäänyt huomaamatta. Internetin myötä muutos myös leviää laajalle.

”Muutos koskee isoja ihmisryhmiä sekä Suomessa että globaalissa mittakaavassa”, Rouvinen sanoo.

”Esimerkiksi tietotekniikka-alan yleisin työntekijä on IT-tukihenkilö, joita 1990-luvulta lähtien on palkattu valtavia määriä. Nyt nämä työt ovat häviämässä pilvipalveluiden ja etätuen myötä.”

Nummelin katsoo olevansa melko hyvin turvassa siltä, että automaatio veisi hänen nykyisen työnsä.

”Tarinoita halutaan aina. Ehkä kone osaisi kirjoittaa jonkinlaisen tarinan, mutta ei persoonallis-

ta, sellaista, jollaisia ihmiset haluavat lukea.”

Nummelinin työpäivä alkaa usein esimerkiksi jonkin aiemman tekstin editoinnilla. Aamupäivä on hänelle parasta työaikaa.

”Tänään yritin kirjoittaa työn alla olevaa suomalaisen lännenkirjallisuuden historiaa. Sain jotain tehtyäkin.”

Iltapäivällä Nummelin kirjoitti ja tulosti kustannussopimuksen kirjailijan ja osuuskuntamuotoisen Tarke-kustantamon välillä. Nummelin on kustantamon toimitusneuvoston puheenjohtaja, mutta saa työstään palkkiona vain omien kirjojensa rojalit.

”Saatan päivän mittaan tehdä työtä 5–6 kirjan parissa, lisäksi on lehtijuttuja ja edellä kuvatun kaltaisia kustantamoasioita. Saatan kirjoittaa jotain kirjaa joka päivä 15 minuuttia. Joskus se sitten tulee valmiiksi, vaikka siihen voi mennä vuosia. Olen oppinut että ei pidä löysäillä, vaan joka päivä on tehtävä jotain.”

Juri Nummelin on huomannut internetin ja etenkin sosiaalisen median muuttaneen hänen työtään, vaikka hänen freelancer-uransa alku oli jo nettiäikää.

”Kirjoitin aiemmin esimerkiksi *Aamulehden* sittemmin lopetettuun *Valo*-viikkoliitteeseen paljon pieniä ilmojuttuja, joihin sain aiheita seuraamiltani kansainvälisiltä sähköpostilistoilta. Tai yksinkertaisesti törmäsin johonkin kiinnostavaan netis-

» **Esimerkiksi tietotekniikka-alan yleisin työntekijä on IT-tukihenkilö, joita 1990-luvulta lähtien on palkattu valtavia määriä. Nämä työt ovat häviämässä pilvipalveluiden ja etätuen myötä.**

sä tai kirjoissa. Aiemmin tällaisesta aiheesta saattoi tehdä jutun, nyt riittää että jakaa linkin aiheesta somessa.”

Mutta on some tuonut Nummelinin työhön apuakin.

”Facebookin parviäly on luonut ja hionut ideoita. Joskus olen myös maininnut fb:ssä, että tästä pitäisi tehdä kirja. Ja sitten on keskusteltu onallistunut kustantajan edustaja sanonut että tee.”

KAIKKI tuskin ovat tulevaisuudessa työttömiä.

”Jäljelle jää työtä, joissa kohdataan toisia ihmisiä ja joissa täytyy tuntea ihmisen toimintatavat. Toinen iso ryhmä ovat luovut työt, joissa keksitään tai oivalletaan uutta. Tällainen työ ei ole konemaisinta”, Minna Huotilainen sanoo.

Nummelin on sisäistänyt tämän.

”Olen pyrkinyt tekemään kirjoja, joita muut eivät tee, eli olen erikoistunut. Monet kirjoistani – kuten nyt työn alla oleva suomalaisen lännenkirjallisuuden historia – ovat sellaisia, että ne tehdään kerran kirjallisuudenhistoriassa.”

Tällaiset teokset pystyvät kilpailemaan wikipedioiden kanssa.

”Toinen tapa erikoistua olisi hyvin persoonallinen kirjoitustyylillä, mutta se ei sovi käsittelemieni aiheisiin.”

Nummelin tekee stressaavaa työtä. Työnkuvasa on muitakin heikkouksia.

”Työni on kiinnostavaa ja palkitsevaa, mutta toivoisin, että joskus voisin ottaa hiukan rauhallisemmin. Nyt olen koko ajan töissä, koska tulot eivät riitä muuten. Olisi mukavaa joskus vain tulla töistä kotiin ja esimerkiksi valita vapaasti, mitä elokuvaa haluaa katsoa”, Nummelin visioi.

Voivatko kaikki ihmiset tehdä tulevaisuudessa sellaista työtä kuin Nummelin? Huotilainen on optimistinen.

”Haluan uskoa, että jokaiselle ihmiselle löytyy työtä myös tulevaisuudessa. Sellaista työtä, jossa hänen omat erityiset ominaisuutensa, kiinnostuksen kohteensa ja osaamisensa pääsevät esiin. Toivon, että ihmiset löytävät oman paikkansa, sellaisen verkoston, jossa he voivat omalla panoksellaan tehdä kokonaisuudesta enemmän kuin osiansumman.”

Huotilaisen mukaan nykyajan eläkeläinen voisi olla esimerkki tulevaisuuden työntekijästä. Eläkeläiset keräävät marjoja, huolehtivat lapsenlap-

Voisiko nykyisen palkkatyön tilalle tulla työtä, jota tehtäisiin samanlaisella asenteella kuin vapaaehtoistyötä?

sistaan, toimivat vapaaehtoisina ja pyörittävät järjestöjä.

”Tulevaisuuden työ hyödyntäisi ihmisten innostusta asioihin. Työn avainsanoja olisivat verkostot, vapaaehtoistyö, projektit ja itsenäinen työnteko. Ja työparina voisi monessa tapauksessa olla robotti.”

Huotilaisen mielessä on radikaali kulttuurinmuutos. Työn käsite olisi muokattava aivan uudeksi. Voisiko nykyisen palkkatyön tilalle tulla työtä, jota tehtäisiin samanlaisella asenteella kuin vapaaehtoistyötä?

”Muutos vaatisi asenteenmuutoksia sekä työntekijältä että työnantajalta. Työnantajan pitäisi suoda työntekijöille mahdollisuus ideoida ja ehdottaa parannuksia työhön. Työntekijän tulisi tuntea vastuuta valmistamastaan tuotteesta. Tuotteen käyttäjän ilo tuotteesta motivoisi työntekijää.”

Huotilaisen mukaan esimerkit osoittavat, että muutos voisi nostaa myös tuottavuutta.

ONGELMA ON, että ”tulevaisuuden työstä” ei toistaiseksi makseta juuri mitään. Sen ovat huomanneet monet luovia pätkätöitä tekevät ihmiset. Töitä pitää tehdä todella paljon ja mahdollistaa muu elämä siihen väliin.

”Teen töitä iltaisin, viikonloppuisin ja lomalla. Viime kesä oli ihan kauhea”, Juri Nummelin valittaa.

Tällaista luovan työn arki on monille alan tekijöille. Elokuvista paljon kirjoittanut Nummelin löytää vertauksen elokuvan historiasta.

”Studioiden aikakaudella ohjaajat, näyttelijät, teknikot, koko elokuvan tuotantoväki olivat kuukausipalkkaisia. Tätä kautta kesti vain 30–40 vuotta. Nyt elokuvat ovat projekteja, jotka työllistävät aikansa ja sitten aloitetaan taas nollasta.”

Nummelinin mielestä on kiinnostavaa, että tämä luovien vakituisten töiden huippuaika ja hyvinvointivaltion kulta-aika osuivat suunnilleen samaan aikaan.

Petri Rouvisen mukaan luovan työn huoli kokopäivätyöstä on historian perspektiivistä väritynyttä.

”Puhutaan keikkataloudesta ja ollaan huolissaan siitä, että kokopäivätyötä ei ole enää tarjolla. Kyse on kuitenkin lähinnä siitä, että keikkatyö on siirtynyt aloille, joilla sitä aiemmin ei ollut”, Rouvisen muistuttaa.

”Piia, rengit ja rakennustyöläiset tekivät ennen työtä keikkapohjaisesti kuten kirjoittajat ja muut luovat ihmiset nykyään.”

Yllättäen Nummelin kertoo pohtineensa hiukan tämänkaltaista työtä.

”Olen joskus miettinyt, että voisin pitää pien-

tä pesulaa. Pesisin ja silittäisin ihmisten vaatteita kotonani. Tällaisia keikkahommiahan ihmiset ennen tekivät.”

KEIKKATALOUDEN seuraava vaihe ovat erilaiset digitaaliset alustat, jotka yhdistäisivät keikkatyöläiset ja työn tarjoajat. Tuttuja esimerkkejä ovat Airbnb ja Uber.

”Nämä eivät ainakaan nykyisellään riitä toimeentuloksi, vaan harrastukseksi tai sivutuloksi. Tulojakauma tällaisissa töissä on epätasainen. Pieni ryhmä tienaa erittäin hyvin, loput muodostavat pitkän, vähän ansaitsevan hännän”, Rouvisen toteaa.

Nummelin on pohdiskellut, voisiko joskus tulevaisuudessa löytää netin kautta toimeentuloa.

”Mielessäni on lähinnä print on demand -tyyppinen julkaiseminen. Kirja marginaalisemmasta aiheesta saattaisi netin kautta löytää ostajansa”, Nummelin miettii.

”Ainakaan toistaiseksi sähkökirjoilla ei Suomessa saa toimeentuloa. Mutta maailmalla on kirjailijoita, jotka ovat kirjailijoita Amazonin ansioista. He olisivat ehkä voineet saada jotain ulos pienkustantamoiden kautta tai omakustanteina, mutta kirjailijauraan tulot eivät olisi riittäneet ilman nettilevitystä.”

Keikkatalouden töitä on pidetty stressaavina ja aktiivisuutta vaativina. Kukaan ei tule hakemaan osaavaakaan työntekijää kotoa töihin. Usein ajatellaan, että tällaisissa töissä pärjäävät vain Nummelinin kaltaiset touhukkaat, ulospäin suuntautuneet ihmiset.

Rouvisen mukaan tämä saattaa olla välivaihe. Jatkossa digitaalinen alusta saattaa tarjota työntekijälle virtuaalisen agentin, joka etsii työtarjouksista tekijälle ajallisesti, laadullisesti ja määrällisesti sopivat keikat.

”Suomen yhteiskunta ei ole vielä lainkaan valmistautunut keikkatalouden vaatimuksiin. Sosiaaliturva on viritetty vakituisten, pitkäaikaisten palkkatyöpaikkojen mukaan. Digitaalisilla alustoilla tehty keikkatyö jää täysin virallisen yhteiskunnan tutkan alapuolelle. Yhdysvalloissa verotajalla on jo lomake 1099, jolla voi ilmoittaa esimerkiksi Uberin kautta saadut tulot”, Rouvisen vertaa.

”Edes yrittäjyyttä ei Suomessa ymmärretä samalla tasolla kuin palkkatyötä.”

TYÖN MUUTOKSEN pitäisi näkyä myös verotuksessa. ”Emme voi enää verottaa vähenevää palkkatyötä, sillä silloin sitä tekevät saattavat pudota yhteiskunnan tuille” Huotilainen sanoo.

Rouvisen on samaa mieltä. ”Ongelmana on, että tällä hetkellä yhteiskunnassa verotetaan työtuloa, jota yhä pienemmällä joukolla on. Tästä pitäisi siirtyä pääomien verotukseen. Jaettavaa pitäisi olla enemmän.”

Eräs ratkaisu on mielessä Petri Rouvisella, Minna Huotilaisella ja Juri Nummelinilla.

”Perustulo voisi olla yksi kokeilemisen arvoisen ratkaisu tähän isoon yhteiskunnalliseen kriisiin”, Huotilainen sanoo.

Nummelin ottaisi perustulon lämpimästi vastaan. Se saattaisi vähentää työhön nyt kiinteästi kuuluvaa huolta toimeentulosta. Tosin voisi sillä olla varjopuolensakin.

”Se voisi laskea apurahojen määrää, kun ajateltaisiin, että luovaa työtä tehdään perustulolla. Voisi myös olla, että työstä ylipäättään ei enää maksettaisi yhtä hyvin. Perustulo laskisi siis työn hintaa”, Nummelin miettii.

Sitten hän palaa tulevaisuuden työntekijän arkeen ja alkaa editoida ensi keväänä ilmestyvään novelliantologiaan tulevia novelleja. ◀

Huomisen töissä jo tänään

Tiina Raevaara, kirjailija

”Työ on hyvin olennainen osa elämää ja minuutta, josta en osaa kuvitella luopuvani kuin vakavan, ajatella estävän sairauden myötä. Kokopäivätyössä olen ollut viimeksi vuonna 2006 eli 27-vuotiaana, silloinkin tosin tutkijana eli aika epätyypillissä työssä.”

Laura Honkasalo, kirjailija, toimittaja, suomentaja

”Yksi epätyypillisen työn stressitekijä ainakin minulle on, että oman duunin lisäksi pitäisi olla oma assarinsa, laskuttaa, aikatauluttaa, hoitaa kaikki mahdolliset paperihommat, vaikka olen ihan tunari sellaisessa. Täytyy vaan pitää mielessä, ettei kaikissa toimituksissakaan enää ole sihteeritää.”

Elina Teerijoki, vapaa toimittaja

”Epätyypillisen työn hyvä puoli on, ettei koko (työ)elämä mullistu, kun perheeseen syntyy vauva. Freelance-työssä pystyy kuitenkin jossain määrin säätelemään töidensä määrää ja niiden tekemisen ajankohtaa. Se, mihin on pakko kiinnittää erikseen huomiota, on töiden suunnittelu ja markkinointi.”

Matilda Katajamäki, toimittaja

”Olen tuntenut itseni omassa kaveripiirissäni välillä jopa poikkeavaksi 8–16-duuneineni. Kotonakin on hyvä vertailukohta, kun mies on akateeminen freelancer eli käytännössä yrittäjä. Välillä käy kateeksi aikataulujen joustavuus ja se, ettei hänen tarvitse selitellä työpaikalla kenellekään päiväaikaisia menojaan. Kateeksi taas ei käy rahoituksen hankintaan liittyvää jatkuvaa työtä. Välillä ärsyttää vähän se, että friikkupuoliselle kaikki aika ammuvuodesta iltayhteentoista on potentiaalista työaikaa.”

Ville Hänninen, toimittaja

”Olen yrittänyt opetella ajattelemaan, että työ ei olisi elämän merkityksellisen sisältö, koska se on niin häpeällinen ajatus. Kuka tarvitsee orjalkeereita, kun innostuneita soutajia on ranta täynnä? Olenko onnistunut? En vähimmäissäään määrin.”

Irma Hirsjärvi, FT

”Olen ollut viime vuosien työttömyyden aikana varmaan huomattavasti tuottavampi ”yhteiskunnalle” kuin palkkatyössä ollessani. Se on muuttanut näkemystäni kokonaan palkkatyön merkityksestä: tärkeintä siinä on merkityksellisyys ja yhteisö – palkka on välttämättömyys toimeentulolle. Ne ovat kaksi eri asiaa.”

Ilmainen kahvi odottaa juojaansa

HELSINGIN kivijalkakahviloi-
sa voi vuoden loppuun asti lah-
joittaa kahvin jollekin päivän pi-
ristykseksi. Kupponen-liike kan-
nustaa ostamaan kaksi kahvia:
toisen itselle ja toisen anonyymi-
sti opiskelijalle, työttömälle,
vanhukselle tai muulle kuumaa
kupillista kaipaavalle. Ensi vuon-
na liikkeen on tarkoitus laajen-
tua koko Suomeen.

Henkilökunta merkitsee kah-
vin tai teen vihkoon, ja se tarjoil-
laan sitä kysyvälle.

Samanlaista kampanjaa ko-

Peukku!

SARJASSA
ESITELLÄÄN
HYVIÄ
UUTUUKSIA.

keiltiin Helsingissä kaksi vuotta
sitten viikon ajan. Silloin ongel-
mana oli, että ilmaisia kahveja ei
osattu kysyä.

”Olemme yrittäneet panostaa
siihen, että ei ole noloa käydä ky-
symässä kuppista. Kuka vaan voi
jakaa hyvää mieltä ja saada hy-
vän mielen. Se ei ole sidoksissa
varallisuuteen”, kampanjan vies-
tinnästä vastaava **Aura Soinin-**
en sanoo.

Liike tekee yhteistyötä muun
muassa Helsinki Mission kanssa.

ANNAKAISA SUNI

Museo ryhtyy aktivistiksi

LUOMUKSEN ja Helsingin yliopis-
ton kanta-aattavin näyttely, luon-
nehtii Luonnontieteellinen kes-
kuseen Luomus lauantaina
21.11. avautuvaa Muutosta ilmas-
sa-näyttelyä.

Näyttelyn keskiössä ovat ny-
kyisen ja edellisen ilmaston-
muutoksen vaikutukset pohjoi-
seen luontoon ja lajistoon. Lisäk-
si näyttelyssä etsitään keinoja il-
mastonmuutokseen sopeutumise-
en ja sen hillitsemiseen.

”Ilmastonmuutoksen tuli-
si näkyä ja kuulua kaikessa po-

liittisessa päätöksenteossa”, sa-
noo Luomuksen johtaja, profes-
sori **Leif Schulman** museon tie-
doteessa.

Edellisen ilmastonmuutoksen
häviäjistä näyttelyssä ovat esillä
muun muassa julkisuudessaakin
huomiota herättäneet villamam-
mutit sekä jättäläishirvet ja luo-
laleijona. Mammutit on lahjoitta-
nut yrittäjä **John Hartwallin** jää-
kausi-Istiden-yhdistys.

Muutosta ilmassa jää pysy-
väksi näyttelyksi Luomukseen.

SAMMELI HEIKKINEN

> vapaalla

AATE. FEMINISTISISSÄ
HARRASTUKSISSA F-SANA NÄKY
HISTORIASSA, RAKENTEISSA TAI
VAIKKA LAULUJEN SANOISSA.

OMPELU- SEUROJEN PERILLISET

HARRASTAJARYHMÄT ompeluseu-
rasta roller derbyyn kertovat ole-
vasta feministisistä. Miten ne eroa-
vat aatteettomista?

Tampereen queer-feministi-
sessä kuorossa Tampereen Kumou-
ksessa feministi kuuluu ainakin
laulujen sanoissa.

”Meillä on muutama oma kapp-
pale ja olemme sanoittaneet jo val-
miita kappaleita uusilla, meidän
näkökulmasta feministisemmil-
lä sanoituksilla. Jonkun verran on
pop-kappaleita PMMP:ltä, Indi-
calta ja pikkujoulukeikoilla Leevi
and the Leavingsiltä”, kertoo kuor-
on jäsen **Sanna Pikku-Pyhältö**.

Kappaleet ovat kertoneet esi-
merkiksi lähisuhdeväkivallasta tai
kritisoinet mediaa ja sukupuoli-
järjestelmää. Lisäksi kuorolaiset
pyrkivät luomaan turvallisen tilan
tapaamisiinsa. Se tarkoittaa
esimerkiksi sitä, ettei kenenkään
seksuaalisen suuntautumisen tai
sukupuolen perusteella esitettäisi
oletuksia, ja että kiinnitetään hu-

miota treenien esteettömyyteen.

”Jokainen voi tuoda esille, mikä
hänelle tuottaa turvallisuutta. Se
voi olla esimerkiksi, että kukaan ei
koske kysymättä lupaa.”

Pikku-Pyhällön mukaan näis-
tä asioista puhuminen ylipäättään
luo turvallista tilaa. Feminismi tu-
lee esiin myös kuoron rakenteis-
sa. Tampereen Kumouksella ei ole
vetäjää tai johtajaa, vaan päätök-
set tehdään yhdessä niin, ettei ke-
nellekään kertyisi liikaa hommaa.

MUUTAMA vuosi sitten perustettu
Radikaalit ristipistot on ”ompe-
luseura radikaalilla näkökulmalla”.

”Meitä ei kiin-
nosta, osaako
joku oikeasti
ommella.

KOVA PELI. Roller derby vapauttaa naisen, sanoo Kallio Rolling Rainbow:n Maiju Ristkari (toinen vasemmalta).

Seurassa kirjaillaan esimerkiksi
feministisiä iskulauseita julista-
via huoneentauluja.

”Siinä yhdistetään klassinen
teknikka ja radikaali sisältö”, ker-
too Helsingin ryhmän jäsen **Aik-
ku Meura**.

Perinteisesti käsityöt ovat nä-
kyneet kotona, mutta radikaaleja
ristipistotöitä kuuluu tuoda myös
julkiseen tilaan. Kirjaillun isku-
lauseen voi ommella esimerkiksi
punkkarityyliin farkkutakkiin.
Meura kertoo, että verkossa radical
cross stitch -nimellä kulkeval-
la trendillä onkin yhteyksiä pun-
kista tuttuun tee-se-itse -kulttuu-
riin, joka sopii myös feministiin.

”Ajatellaan, että kuka vain
voi tehdä vaikka tyydynpäällisen.
Meitä ei kiinnosta, osaako joku oi-
keasti ommella. Haluamme saada
jotain hauskaa aikaiseksi ja oppia
siinä samalla.”

Käsitöillä ja feministisillä on
myös historiallisia yhteyksiä.
”Feminismin aate levisi aikoi-
naan ompeluseuroissa. Niissä
suffragetit kokoontuivat ompele-
maan ja punomaan juoniaan.”

HISTORIA tekee myös roller der-
bystä feministisen. Se on urhei-
lulaji, jossa kaksi rullaluistelevaa
joukkuetta kilpailee ohittamalla
toisen joukkueen pelaajia.

Kallio Rolling Rainbow:n jäsen
Maiju Ristkari kertoo, että Yh-
dysvalloista kotoisin oleva laji hii-
pui 1900-luvun lopussa ja muutui
tv-viihteeksi. Kun laji heräteltiin
henkiin 2000-luvun alus-
sa, tarkoituksena oli ottaa naisten
ehdoilla täydellinen irtiotto men-
neeseen.

Ristkarin oma seura, Kallio Rol-
ling Rainbow, on paitsi feministi-
nen, myös sateenkaariseura. Mot-
to on ”come as you are”, mikä tar-
koittaa Ristkarin mukaan sitä, et-
tä kenenkään ei tarvitse olla kaap-
issa. Kaikki roller derby -seurat
eivät silti painota seksuaali- ja su-
kupuolivähemmistöjen asemaa

Oivaltavasti infosodasta

SAARA JANTUSEN keskustelua herättänyt uutuusteos *Infosota* on sujuvalukuinen perusteos aiheesta.

Infosotaa käyvät kaikki suurvallat, mutta hyvin eri tavoin. Läntiset informaatio-operaatiot tehdään lehdistönvapauden piirissä, valheesta kiinni jäämisen hinta on korkea ja todenmukaisuus on siten uskottavuuden edellytys. Totuutta voidaan kuitenkin steriloida muun muassa termivalinnoilla.

Venäläisessä infosodassa taas todellisuus kirjoitetaan kokonaan uusiksi.

si. Valheesta kiinni jäämisestä ei piitata eikä tekojen ja puheiden tarvitse kohdata lainkaan. Totuuksia voi olla yhtä aikaa monta, eikä niiden ristiriitoja tarvitse selittää. Toisin kuin länsimaat, Venäjä kohdistaa informaatio-operaatiot myös omaan kansaansa.

Jantusen kuvaama ilmiö ei ole kauhin, mutta hän kuvaa sen hyvin. Kirjan äärellä kokee monta oivallusta.

ANDREI SERGEJEFF
Saara Jantunen: Infosota. Otava 2015.

★★★★

Keskeneräinen mestariteos

RIISUTTU SUOMI on toimittaja **Arman Alizadin** ja kuvaja **Meeri Koutaniemen** kunnianhimoinen yritys kuvata Suomea työn näkökulmasta. He ovat kuvanneet ja haastatelleet 32 suomalaista, jotka esitellään pareittain: diileri-addikti, lääkäri-potilas, vanki-vartija ja niin edelleen.

Kirja vaikuttaa lupaavalta, sillä haastateltavat ovat kiinnostavia ja kuvat erinomaisia. Teksti kulkee, kun kysymykset menevät mukaan haastateltavien puhekielisytyteen. Kirjakieliset kysymykset tuovat epätasapainoa.

Koska tekstejä ei ole ilmeisesti juurikaan käsitelty, ovat osat hyvin eri mittaisia. Lyhimmät pätkät jäävät pinnalliseksi sivuntäytteeksi. Alizad ei juuri tee jatkokysymyksiä, vaan esimerkiksi moottori-pyöräjengiläisen väite lapsia raiskaavista poliiseista jää kyseenalaistamatta. Kirja on pettymys, sillä ainekset mestariteokseen olisi selvästi ollut kasassa.

LASSE LEIPOLA
Arman Alizad, Meeri Koutaniemi:
Riisuttu Suomi. Docendo 2015.

★★

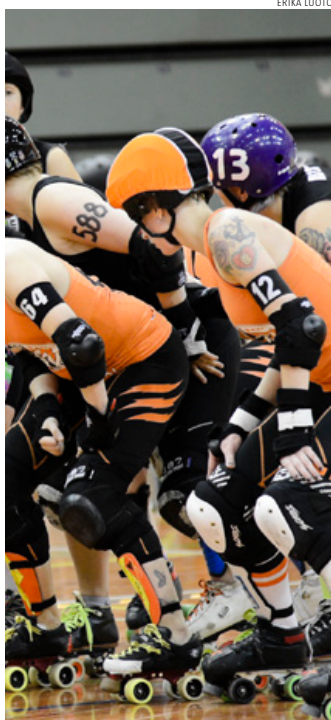
21.11. KANNUSTA KATSUMOSTA

Roller derbyn Suomen mestaruus ratkaistaan Helsingissä Pasilan urheiluhalleilla 21.11 klo 11.30 alkaen.

TSEKKA
TAI VINKKAA
MENOT:

VIHREALANKA.FI
/MENOT

ERIKA LUOTO

Lähde mukaan!

Kallio Rolling Rainbow

Feministinen roller derby -seura Helsingissä.

Ilmainen open skate -kokeilutunti 3.12. Uusi alkeiskurssi alkaa tammikuussa.

rollingrainbow.com

Turku dirty river roller grrrls

Feministinen roller derby -seura. Kaksi kertaa vuodessa järjestetään Fresh meat -alkeiskursseja, joita ennen myös open skate-kokeilutunteja.

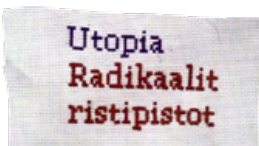
turkurollerderby.com

Tampereen Kumous

Queer-feministinen kuoro. Tietoja avoimista

treeneistä saat Tampereen Kumous -ryhmän kautta Facebookissa.

Radikaalit ristipistot

Queer-feministinen käsityöryhmä. Tampereen ryhmä kokoontuu melkein joka toinen maanantai, kesäisin Sor-sapuistossa, talvisin baareissa. Lisätietoja ja tapahtumakutsuja Radikaalit ristipistot Facebook-ryhmästä. Helsingin ryhmä kokoontuu joka toinen tiistai Suvilahdessa Oranssin tiloissa. Lisätietoja osoitteesta <https://utopiachel-sinki.wordpress.com> ja Facebookista.

> menot

ATOMIN PALUU. Dokumentti Olkiluodon työmaasta näytetään lauantaina.

Vielä ehtii poliittisiin elokuviin!

POLIITTISEN elokuvan ja taiteen festivaali Lens Politica jatkuu Helsingissä 22.11. asti. Elokuva-näytökset ja keskustelut jatkuvat koko viikonlopun. Lauantaina Dubrovnikissa keskustellaan turkistarhauksesta klo 17 ja klo 20.30 eteenpäin juhliataan Lens Politican

10-vuotisjuhlia.

Tapahtumat ravintola Dubrovnikissa ja elokuvateatteri Andorrassa, Eerikinkatu 11 sekä WHS Teatteri Unionissa, Siltavuorenranta 18.

Tarkemmat tiedot www.lenspolitica.net

Helsinki

KESKUSTELU. DI Björn Silfberg alustaa otsikolla "Kaupunki liikkeesä" liikenne- ja kaupunkisuunnittelusta Suomessa ja maailmalla 25.11 klo 18–19.30 rautatieaseman ravintola Pullman Barin toisen kerroksen kabinissa.

Kuopio

TORITAPAHTUMA. Puheenjohtaja **Ville Niinistö** ja kansanedustaja **Krista Mikkonen** tavattavissa vihreiden tellalla 21.11. klo 13–13.30 Kauppatorilla.

Turku

JUHLA. Kynnys ry järjestää kansainvälisen vammaisten päivän juhlan Turun VPK-talolla 3.12. klo 18–21. Juhlassa esiintyy mm. Vimma-palkittu jazzmuusikko **Kalle Salonen**.

Koko maa

TURKITON PERJANTAI. Kansainvälistä turkisten vastaista päivää, Turkiton perjantaita vietetään 27.11. Tapahtumia ainakin Helsingissä ja Joensuussa. Lisätietoja: www.animalia.fi

tai toivotta olevansa feministisiä.

Parasta roller derbyssä on Ristokarin mielestä, että pelikentällä saa olla eri tavalla nainen. Muualla yhteiskunnassa on sosiaalisesti rajattu, miten nainen saa ottaa tilaa ja käyttää ääntä.

"Roller derbyssä pitää nimenomaan olla tosi vahva. Voi olla joku muu kuin arjessa on sosiaalisesti hyväksyttyä. Monelle on tosi vapauttavaa, että ei tarvitse istua nätisti ja puhua lempeällä äänellä, vaan voi taklata täysillä ja hiki valuu."

EMMI SKYTÉN

Korvesta, ruotsiksi

HILJATTAIN vietettiin ruotsalaisuuden päivää. Kaksikielisenä henkilönä, jonka äidinkieli on ruotsi, haluan käyttää ”korvesta” tulevan puhevuoroni ruotsin kielestä. Sillä on vankka asema monessa pikkukaupungissa ja maaseudulla. Keskitämmisvimmassa kielikysymys erilaisten palvelujen saatavuuden osalta on hyvin ajankohtainen.

Moni suomenkielinen hämmästy huomatessaan, että ”korvesta” tuleva ihminen ei välttämättä osaa juuri ollenkaan suo-

äänj
korvesta

mea. Kun me suomenruotsalaiset olemme huolissamme vaikkapa sote-uudistuksen vaikutuksista palvelujen saatavuuteen ruotsin kielellä, kyse ei ole periaatteesta – ”oikeuden” vaatimisesta. Kyse on aidosta tarpeesta. Hoitotilanteessa oman äidinkielen käyttäminen on äärimmäisen tärkeää. Päinvastainen tilanne voi muodostua riskitekijäksi, jota luultavasti ei huomioida, kun esitetään suurten yksiköiden etuja, esimerkiksi sitä, että iso synnytyssairaala on pienintä sairaalaa turvallisempi.

Miten voi olla, että suomen kieltä ei aina hallita? Vanhemman väestön osalta on helppo todeta, että liikkuvuus oli ennen nykyistä pienempää. On pysytty koko elämänsä samoissa ympyröissä. Mutta ilmiö on huomattavissa nuoremmissakin sukupolvissa. Selityksiä, joita löytyy ”pakkoruotsikeskustelusta”, löytyy myös ”pakko-suomen” kohdalla (stilistisistä syistä käytän näitä paheksuttavia termejä). Ei ole motivaatiota, vanhempien asenteet saattavat vaikuttaa, ja niin edelleen.

Lääkkeetkin ovat samoja: esimerkiksi opetuksen aloittaminen hyvin varhain ja kielikylyt. Lisäksi myönteisempi asenne ruotsin kieltä kohtaan vähentäisi vastakkainasettelua. On merkillepantavaa, miten meistä suomenruotsalaisista voi ”leikillään” sanoa mitä vain esimerkiksi radio-ohjelmissa. Minkään muun vähemmistön kohdalla tällainen ei tulisi kyseeseen.

MARKO REINIKAINEN

Kirjoittaja on meribiologi ja vihreä kunnallispoliitikko Raaseporista.

> mielipide

ESSEE. TALOUSPOLITIIKAN LINJA ON OLLUT REILUT PARIKYMMENTÄ VUOTTA SAMA: KANSA MAKSAA TALOUSPOLITIIKAN VIRHEET, YRITYKSET JA SIIJOITTAJAT KORJAAVAT VOITOT.

KYLLÄ KANSA MAKSAA

”ARVOISA PÄÄMINISTERI, se, miten kohtelette päätöksillänne sairaita ja eläkeläisiä, kertoo valtavan suuresta kylmyydestä ja välinpitämättömyydestä. Käsitteäkseni elämme kuitenkin vielä hyvinvointivaltiossa.” – Liisa Rajala, eläkeläinen, Saarjärvi

Eläkeläinen **Liisa Rajala** kiteytti lokakuussa kymmenientuhansien suomalaisten pettymyksen *Helsingin Sanomissa*. **Juha Sipilän** (kesk) hallituksen kaavailemat leikkaukset kurjistavat pienituloisten eläkeläisten ja paljon sairastavien kansalaisten sekä lapsiperheiden elämää.

Sen sijaan yritykset saavat erityiskohtelua Sipilän hallitukselta. Se alentaa yksityisten työnantajien sosiaaliturvamaksua ja lisää henkilötyhtiöiden verovähennysten määrää. Molemmat hallitus aikoo kustantaa julkisen sektorin työntekijöiden kukkarosta. Näin palomiehiet, sairaanhoitajat ja muut julkisen sektorin työntekijät joutuvat maksamaan yritysten kilpailukyvyyn parantamisesta. Hallituksen linjauksissa ei ole

SIMO SIPOLA

Kirjoittaja on Yleisradion dokumenttiohjaaja ja tietokirjailija. Hänen uusin teoksensa *Rahavallan jäljet* ilmestyi lokakuussa.

mitään uutta. Ne ovat häpeilemättömän yritysmyönteistä politiikkaa, joka kurittaa palkansaajaa – olkoonkin, että hallitus kosiskelee kansansuosiota korottamalla työtulovähennystä. Näin se pystyy pitämään kiinni hallitusohjelman lupauksestaan alentaa ansiotulojen verotusta.

Hallitukset ovat harjoittaneet samankaltaista talouspolitiikkaa jo vuonna 2003 aloittaneesta **Mat-**

ti Vanhasen (kesk) ensimmäisestä hallituksesta lähtien. Erityisesti perheyrietykset olivat Vanhasen hallitusten suojeluksessa.

Jyrki Kataisen (kok) hallitus puolestaan kunnostautui yhteisöveron alentamisessa. Yrietykset saivat muutamassa vuodessa yli miljardin euron verohelpotukset.

Yhteisöveron alennuksen tarkoitus oli houkuttaa yrityksiä investoimaan Suomeen. Näitä investointeja ei ole juuri näkynyt, sillä pelkkä yritysveron alennus ei tee investoinneista kannattavaa. Veronalennus on kuitenkin parantanut yritysten osingonmaksukykyä, koska niiden on tarvinnut pulittaa voitoistaan aiempaa vähemmän veroja.

Sipilän ja hänen edeltäjiensä johtamien hallitusten talouspolitiikka noudattaa uusliberalistisia oppeja. Niihin kuuluu verotuksen *keventäminen*, yhteisöveron pitäminen *kilpailukykyisellä tasolla*, julkisen talouden *tasapainottaminen*, liiallisen *sääntelyn purkamisen* sekä yrittäjyyttä kahlitsevien *jäykkyyksien poistaminen*.

Margaret Thatcherin aikana Britanniassa ja **Ronald Reaganin** hallintokaudella Yhdysvalloissa noudatettiin samoja oppeja.

HALLITUS on luvannut, että se ei vaalikauden aikana lisää teollisuuden kustannuksia. Lauseen taustalla kummittelee vientiteollisuuden haamu, joka syntyi toisen maailmansodan jälkeen.

Talouspoliittinen ajattelu on siitä lähtien nojannut yksinkertaiseen ajatukseen: Suomi on pieni kansantalous, joka on riippuvainen viennistä. Siksi hallitusten on tehtävä kaikkensa vientiteollisuuden kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Kun vienti vetää, maan talous nousee.

” On virheellinen ajatus, että julkisen talouden tulojen ja menojen pitää olla tasapainossa.

EURO, UKRAINA, SYRIA, SCHENGEN-SOPIMUS, ISO-BRITANNIAN ÄÄNESTYS...

MIKÄ ON EUROOPAN TULEVAISUUS?

Tule keskustelemaan Euroopan suurista kysymyksistä Heidi Hautalan ja Ville Niinistön kanssa **perjantaina 4.12.** klo 14 Eurooppasaliin, Malminkatu 16, Helsinki. Ennen tilaisuutta kahvitarjoilu.

Katso tarkempi ohjelma ja muut Vision Eurooppa-aiheiset tilaisuudet osoitteessa www.visioli.fi/euroopantulevaisuus

PAULA BAND

syntä lisäänty? Entä jos verohelpotukset eivät innosta edes kotimarkkinayrityksiä investoimaan?

SIPILÄN hallitus on lankeamassa samaan loveen kuin edeltäjänsä. Se heikentää leikkauksilla lyhyen ajan kasvun mahdollisuuksia ja kasvattaa samalla pitkän aikavälin talouspoliittisia vaihtoehtoja.

Leikkausten logiikka perustuu virheelliseen ajatukseen, että julkisen sektorin menojen supistaminen vähentää automaattisesti velkaantumista ja pienentää budjettivajetta. Leikkaukset voivat esimerkiksi lisätä työttömyyttä ja siten myös työttömyysmenoja ja estää talouden kasvua. Tapa, jolla EU on hoitanut Euroopan finanssikriisiä, on tästä malliesimerkki.

Toinen virheellinen ajatus on, että julkisen talouden tulojen ja menojen pitää olla tasapainossa.

Suomessa on toisen maailmansodan jälkeen pyritty valtiontalouden tasapainoon eli siihen, että tulot ja menot ovat suurin piirtein samansuuruiset. Se on vahvistanut suhdanteita sen sijaan, että olisi pehmentänyt niiden vaikutusta.

Tiukka, tasapainoon pyrkivä budjettipolitiikka ei ole suhdannepoliittisesti järkevää. Nykytilanteessa se ilmiselvästi hidastaa talouden elpymistä.

Julkisia menoja voi ajatella myös toisesta näkökulmasta: ne eivät olekaan menoja vaan ne luovat tuloja.

Jo **John Maynard Keynes** osoitti 1930-luvulla, että julkinen sektori voi luoda omilla investoinneillaan taloudellista kasvua siinä missä yksityinen sektori. Siksi valtionbudjetin alijäämää ei pidä pelätä huonossa suhdannetilanteessa. Lainarahalla elvyttämisen on järkevää, semminkin kun valtio saa lainaa ennätyskellisen halvalla. <

KIRJOITA LANKAAN!

MIELUITEN NAPAKASTI.
MIELUPIDE@
VIHREALANKA.FI

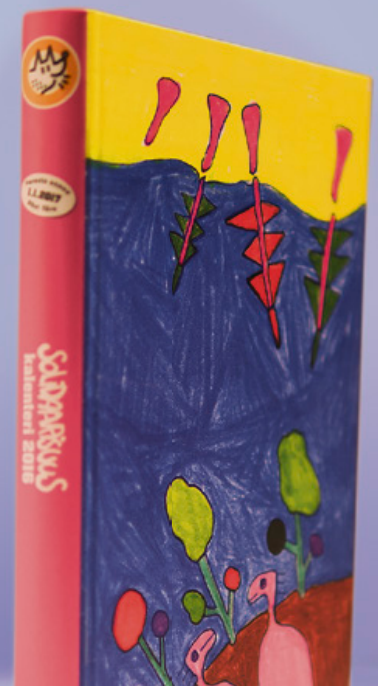
SOLIDAAARISUUS- KALENTERI 2016

-teemana Suomi

Marraskuussa ilmestyvä Solidaarisuuskalenteri on jokaisen maailmankansalaisen vakiovaruste, jonka akku ei petä!

Kalenteri on varustettu monipuolisilla ominaisuuksilla, kuten hyödyllisellä infolla ja puhuttelevilla teksteillä, sitaateilla, lukujärjestyksillä, kartoilla & muistiinpanosivuilla.

15 €
+ postikulut

Tilaukset
www.rauhanpuolustajat.org/kauppa
puh. 050 358 1441

Suomen Rauhanpuolustajat
Ollaan ihmisiksi

> Om, Will-Bert ja Gädä Jarmo Kervinen

> häntä

KYSY ENOLTA
KYSY MITÄ TAHANSA.
ENO VASTAA.
ENO@VIHREALANKA.FI

ENO. VEROT JA ALMUT PITÄVÄT KIRKOT TIELLÄ.

USKONTORAAHOITUKSELLA ON MONIA MUOTOJA

TIETÄMÄTÖN KYSY: Miten katolinen kirkko esimerkiksi Italiassa tai Espanjassa rahoittaa toimintansa? Tai ortodoksinen kirkko Venäjällä?

KIRKOLLISVERONALAINEN

ENO VASTAA: Se on muuten meidänkin pitäjässä taas katolinen kirkko. Posti-Arttuhan meni huopatalokiden yhteydessä piruntorjuntabunkkerin katosta läpi, joten rakennus piti kattaa kokonaan uudeksi. Jälkimmäisellä kerralla remontissa käytettiin kirkollisverorahoja ja ammattilaisia eikä Posti-Artun laatuista talkoovoimaa.

Kirkko peri laajasti veroja jo keskiajalla. Kaikkien odotettiin maksavan kymmenyksen tuloistaan, jos ei muuten niin ennakokuvokrana taivaspaikestaan. Nykyään kymmenykset ovat historiaa: valtiolla on yleensä monopoli verotukseen.

Pohjoismaissa ja joukossa Euroopan maita kirkko saa siivun valtion kansalaisilta perimistä veroista. Italiassa ja Espanjassa kansalainen voi ohjata osan tuloveroistaan kirkolle. Italiassa tuloveroista voi suunnata 0,8 prosenttia katoliselle kirkolle tai joukolle muita uskonnollisia yhteisöjä. Rahan voi myös antaa valtiolle, jonka pitäisi käyttää se sosiaalityöhön tai kulttuuriin. Käytännössä osuudella on rahoitettu muun muassa Irakin sotaan osallistumista vuonna 2004. Espanjassa rahaa voi lahjoittaa 0,7 prosenttia, joko kirkolle tai sosiaalityöhön.

Verotuksen lisäksi ympäri maailmaa kirkot saavat verohelpotuksia. Esimerkiksi Espanjassa kirkko

IHMETUOTTEILLA TALOUSIHMEEKSI! Kirkko pärjäsi taloudellisesti omillaan, mikäli rohkenisi tuotteistaa muun muassa vedestä tehdyn viininsä, merien jakamisen junareiteille ja räväkät opetuslastenkutsut.

ei maksa valtavasta maaomaisuudesta kiinteistövero. Kirkoille annettavat lahjoitukset ovat myös usein verovähennykselpoisia.

Venäjän ortodoksinen kirkko ei ole erityisen tunnettu avoimesta ja läpinäkyvästä hallinnostaan. Kirkko itse sanoo tulojensa tulevan lahjoituksista. Se, ketkä lahjoittavat ja kuinka paljon, onkin sitten epäselvempää. Lahjoituksia tulee ilmeisesti kaikilta tasoilta. Ruohonjuuritasolla kirkko saa rahaa kynttilöistä, joita se myy hartauden harjoittamiseen reilusti käypää hintaa kalliimmalla. Vähem-

män tarkasti tiedossa olevia lahjoittajia löytyy liike-elämästä. Venäjän ortodoksinen kirkko on ollut aina hyvää pataa valtion kanssa, oli sen johdossa sitten tsaari, poliitturo tai **Putin**.

Venäjän kirkko vakuuttelee köyhyyttä ja vaatimattomuutta, mutta toisaalta Moskovan patriarkka **Kirill** jäi taannoim kinni kymmenien tuhansien arvoisen sveitsiläisen rannekellon omistamisesta. Kello oli tosin retusoitu pois patriarkan ranteesta, mutta näkyi pöydän pinnan heijastuksessa.

TIETÄMÄTÖN KYSY: Koska ja missä on keksitty alkaa laittaa voita leivän päälle?

EI KEVYTVIVITETTÄ

ENO VASTAA: Tunnetun legendan mukaan eräs tähtitieteen isistä, **Nikolaus Kopernikus** (1473–1543) keksi voileivän taistellessaan ruttoepidemiaa vastaan Allensteinin linnassa 1520-luvulla. Tarina on pötyä. Esimerkiksi englanninkielinen ilmaisu ”voideltu leipä” löytyy jo vuodelta 1496. Sekä voi että leipä on tunnettu laajalla alueella Euroasiassa tuhansien vuosien

ajan, joten voileipä on taatusti keksitty moneneen kertaan.

Tavanomaiseksi ruuaksi voileipä on tullut myöhään. Voidaan puhua hyvinkin Kopernikuksen jälkeisistä vuosisadoista. Tämä jo siksi, että voin ja leivän käytöt poikkesivat muinaisessa maailmassa nykyisistä.

Välimeren alueella voita ei oikein ymmärretty ruuaksi lainkaan. Sitä käytettiin kosmetiikassa, lääkkeenä ja poltettiin lamppuissa, mutta leivän päälle sitä ei laitettu. Roomalaiselle voileipä olisi ollut hieman kuin olisi sipaissut käsivoidetta tai hiusrasvaa viipaleelle. Voi yhdistettiin pohjoisiin barbaareihin. Välimerellä suosittiin oliiviöljyä, sillä se säilyi lämpimässä ilmanalassa voita paremmin.

Keskiajalla ympäri Eurooppaa leipää taas syötiin pikemminkin ruoan kanssa, siis kastamalla leipää ruokaan ja käyttämällä kovia leipiä jopa lautasten sijasta.

Meillä Pohjoismaissa suosittiin voita. Usein sitä syötiin puurossa, mutta epäilemättä lohkaistiin murunen myös leivän päälle. Ei ole luultavasti liikaa väittää, että voileipä modernissa muodossaan on pohjoiseurooppalainen keksintö. 1700-luvulta eteenpäin alkoivat kehittyä nykyään tunnetut voileipien pääjakot, kuten sandwichit eli kolmioleivät.

Luultavasti on tarvittu pohjoismaista jääpääsyyttä yhdistystä voi ja leipä. Tuote päättyy aina voipuoli edellä lattialle, mutta muutenkin karaistunut fennoskandi kestää sen. <

Perusoikeuksia kunnioitettava, mutta...

PARISIIN järkyttävät terrori-iskut herättivät maailmanlaajuisen myötätunnon aallon. Reaktiot vaihtelivat odotettavasti laidasta laitaan: yksi halusi rajat kiinni, toinen rajat auki ja kolmas muistutti, että muuallakin on terrorismia.

”Ranska ja koko Eurooppa näyttävät yhdessä, että terrorismi ei koskaan voita demokratiaa ja vapautta. Eurooppalaisuuteen kuuluvat vapaus ja turvallisuus. Näistä asioista me emme tingi”, puheenjohtaja **Antti Rinne** lupaa demarien tiedot-

teessa heti iskujen jälkeen lauantaiaamuna.

Tinkiminen alkoi kuitenkin jo 25 tuntia myöhemmin, kun demareilta tuli seuraava tiedote, jossa pohdittiin perustuslain muuttamista tiedustelulakien uudistamiseksi.

”Perusoikeuksia pitää kunnioittaa, mutta uskon että eduskunta on uudistuksien kannalla Pariisin tapahtumien jälkeen”, kansanedustaja **Ville Skinnari** kirjoitti.

LASSE LEIPOLA

KAKSINAAMA-DEMARI. Hyvis-Antti ei tingi, Pahis-Ville joustaa kuin kuminauha.

SEURAAVASSA LEHDESSÄ 4.12.

Syöpäsairaalle ei uskallettu sanoa, että hän on kuolemassa. Miten saattohoitoa voisi parantaa?

VL 20 VUODEN PÄÄSTÄ. SUOMEN VÄLIPORTAAN HALLINTO HERÄTTÄÄ IHASTUSTA.

Nobelin hallintopalkinto Suomelle!

SUOMI on voittanut hallintotieteen Nobel-palkinnon innovatiivisen väliportaan hallintonsa ansiosta. Kovatasoista hallintonobelia on jaettu vasta 10 vuotta. Sen aikaisempia saajia ovat muun muassa Vatikaani ja Intia 65 ministeriönsä ansiosta. Suomen palkinto tuli nimenomaan väliportaan hallinnosta, jota pidetään maailman elegantimpänä.

”Mikä toinen maa voisi ylpeillä 18 maakunnalla, 15 sote-alueella, 9 läänillä, 12 provinssilla, 51 seutupiirillä, 27 aluehallintoalueella, 497 kunnalla, 6 734 kaupunginosaa ja kylähallinnolla ja yli sadallatuhan kottelikomitealla?” paistattelee hallintoasiain erikoismministeriön yleisjoaksen osastopäällikkö **Rinteli Murjoma**.

Suomen mallia on kiitelty kansalaisille annetusta valinnanvapaudesta.

”Jokainen hallinnon taso tuottaa periaatteessa samoja palveluita, mutta eri painotuksin. Jos haluaa esimerkiksi ayurvedista hammaskirurgiaa, pitää lähettää palvelusaamisyhteyttä siihen erikoistuneelle Kittilän-Muonion aluehallintoalueen hammashoitotoimen yleispalvelukeskelle. Helppoa kuin helpdeskin pito!” kehuu osastopäällikkö Murjoma.

ARS ADMINISTRATA! Yleisoston joosshteeri Jankka ylpeilee tyypillisen sotepalveluhakemuksen liitteillä.

”Kaikki hallinnon asteet ovat luonnollisesti valtiotieteen tiukassa kontrollissa, joka säätelee normit ja mitoittaa palvelut jokaisella tasolla, jotka taas raportoivat toimistaan ylöspäin”, Murjoma ylistää. ”Voitte vain kuvitella sen työttömyyden, joka hallinnonalalla vallitsisi ilman järjestelmäämme.”

VAAKARÄNTÄ-TAPAHTUMA EI INNOSTA TAASKAAN

HELSINGIN messukeskuksen täyttää jälleen viisipäiväinen kansainvälinen Vaakaräntä-tapahtuma. Suosittu, mutta apaattinen tapahtuma kokoa yhteen konkurssin tehneitä yrittäjiä, uupuneita ammattilaisia ja nuoria drop outeja ympäri maailmaa. Jos teknikka pelaa, suuri osa messujen esitelmistä lähetetään myös maailmanverkoissa. Luvassa

on joukoittain entisten yrittäjien, epäonnistuneiden poliitikkojen, eronneiden paavien ja alkoholi-soituneiden tutkijoiden esitelmää siitä, miksi ei olisi alun perinkään kannattanut mitään.

Muuten tapahtuman ohjelma koostuu oluen juonnista ja tyhjiytteen tuijottelusta. Messualueella on lisäksi muutamia kokuja, joista voi jonottaa rasvaisia lihapii-

rakoita.

”En oikein tiedä miksi, mutta tulen tänne joka vuosi”, kertoo miljoonamaisuuden keinokainalobisneksessä menettänyt **Markoasser Pähkinätapus**. ”Ehkä se on tämä tuhansien epäonnistujien luoma nahkean alistunut tunnelma, jonka voimin jaksaa taas olla pitkään tekemättä mitään.”

Merimetsosota pitää virkeänä

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ on asettanut työryhmän selvittämään merimetsosen aiheuttamien ongelmien vähentämistä. 16 hengen ryhmässä on edustettuna ainostaan yksi puolue ja yksi poliitikko: rkp:n eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Anna-Maja Henriksson**.

Vuodesta 1979 hallituksessa ollut rkp kokee sopeutumisasi-keuksia oppositiossa.

Sota merimetsosia vastaan on eräänlainen aktivointitoimi, joka ylläpitää puolueen poliitikkojen itsetuntoa ja antaa heille merkityksellisyden tunteen. Kun rkp-läisen saa ampua saaristosmerimetsosia, hän pysyy työkykyisenä, hyväntuulisenä ja valmiina palaamaan hallitukseen heti, kun joku kolmesta ässästä jättää leikin kesken.

ANNAKAISA SUNI

Keynote speaker @ journalism4u-event

Arvoisat journalismisymposiumin osanottajat, siskot ja veljet, toverit! Kiitän nöyrästi – tai niin nöyrästi kuin toimittaja osaa, heh heh – mahdollisuudesta puhua teille, hyvät kollegat, tänä perin synkkänä aikana.

Kun minä viime vuosituhaten lopulla kävin journalismikoulua, maailma oli kovin toisenlainen. Yksinkertaisempi, kauniimpi ja turvallisempi.

Kesätöiden ja pinpointo yhdistelmä tuuditti meidät lohduttaviin ajatuksiin: töitä on kaikille, huonotuurisille ja heikkotaitoisillekin ainakin paikallislehdissä. Tämän päivän lehti on huomisen kalankääre, mutta silti printti on kuningas.

Meitä odotti rauhallinen ja ehkä aavistuksen arvostettukin työ maakuntalehdessä. Työkeikkoja firman autolla, jota ajaa liian lujaa hermonsia kahvilla ja mahahaavalla pilannut kuvaaja. Kunnanvaltuuston kokouksia ja autokaupan avajaisia, iltaisin peltikolari- ja latopalopäivystystä. Mausteena ja adrenaliiniäpiikkiä linja-autokolari tai suurpalo kerran vuosikymmenessä.

Ja meistä parhaiten verkostoituvat, päätoimittajan kanssa kalastavat ja hirvestävät pääsisivät erikoistoimittajiksi. Istumaan herrojen notkuihin pöytiin kovalla palkalla, vailla todellista työvelvoitetta.

Printti on paaria.

Silkkaa valhetta. Tämä kaunis kuva särkyi vain muutaman työvuoden jälkeen. Saimme loputtomia yt-neuvotteluita ja rajatonta kasvavan työtaakan. Internet kasvoi hupaisasta oudon pornografian etsintään sopivasta lemmikistä pelottavaksi ikä-nälkäiseksi pedoksi.

Printti on paaria ja viime tunnin uutinenkaan ei sovi kalankääreeksi, sillä se on olemassa vain jännitevaihteluna. Silti se voi tulla milloin tahansa vastaan, missä yhteydessä tahansa. Mikään ei enää katoa. Typerille tai virheellisille jutuille ei suoda haudan lepoa.

Ja kuinka monta hyvää toimittajaa on vienyt sosiaalinen media? Kuinka moni reima päällikkötoimittaja on kävellyt Twitterin ammotavaan kitaan, eikä ole sieltä palannut, kesälomallakaan?

Entä turvallisuus sitten. Ei tarvitse olla Charlie Hebdo, että voi joutua vaaraan. Riittää kun kirjoittaa Venäjistä, rintaruokinasta tai pakolaisista. Sähköistä uhkailijaa tulee jonossa ja rintaan. Mikä pahinta, väkivallalla uhkaajat eivät ole rikollisia neroja tai taidokkaita väittelijöitä. He ovat muutaman ovelamman ohjaamia typerä lampaista, toistaitoisia vätyksiä ja sairaalloisia onanismeita. Hyvät ystävät! Tästäkö me todella unelmoimme?

Joudun nyt valitettavasti lopettamaan puheenvuoroni, sillä työnantajani ilmoittaa snapchatissa, että minut on irtisanottu työvelvoitteella ja iltavuoro alkaa puolen tunnin kuluttua.

ISKE JÄRJELLÄ. TILAA UUSIA IDEOITA KOLMEKSI KUUKAUDEKSI.

Vihreä Lanka tarjoaa tuoreita analyysejä, tietoa ja näkemyksiä politiikasta, yhteiskunnasta ja ympäristöasioista kahdesti kuussa. Pysyt kuulolla mm. ilmastoneuvotteluista, maailmankauppasopimuksista, tasa-arvon hiertymäpisteistä, köyhyyden poistamisesta, eläinten oikeuksista, sekä ruokaan, terveyteen ja vihreään arkeen liittyvistä asioista.

TUTUSTU NYT Vihreään Lankaan huippuedullisesti kolmen kuukauden ajan ja päättä sitten, haluatko ryhtyä säännölliseksi tilaajaksi. arvostamme myös palautetta. Kerro mielipiteesi lehdestä tutustumistilauksjakson päätyttyä. Lähetämme sinulle sähköpostilla linkin lyhyeen palautekyselyyn.

► vihrealanka.fi/tarjous

TUTUSTU!
9,90€
6 NUMEROA
3 KK

Vihreä Lanka